Project Name: Kalhori Kurdish
Book Name: Gospel of Mark
Email: Info@korpu.org
WebSite: www.korpu.org
KÖRPÜ
Building Bridges with the WORD

ئینجیل مەرقوس

یەحیا، گورجەوکەر ڕێ مەسیح

١ شرو ئینجیل عیسا مەسیح کوڕ خودا.
٢ وەناو کتاو ئەشعەیاێ پەێخەمەر
نویسریاس:
«ئێرنگە مە پێخام هاوەر خوەم وەرجە تو
کل کەم،
تا ڕێەگەد گورجەو بکێ؛»
٣ «دەنگ ئەوە کە وەناو بیاوان
هاوار کەێ:
”ڕێ خوداوەند گورجەو بکەن!
ڕێیل ڕاس بارن.“»
٤ یەحیاێ تەعمیددەر وەناو بیاوان ئاشکرا بی
و بانگەوازی کردیا کە مەردم ئەڕا بەخشین
گونایلیان، توبە بکەن و خوسڵ تەعمید
بگرن. ٥ مەردم وڵات یەهودیە و مەردم شار
ئورشەلیم، گشتێان چیانە ئەڕا لاێ و وە
گونایلیان ئێقرار کردیان، وەناو چەم ئوردون
لە لێ خوسڵ تەعمید گردیان. ٦ یەحیا دڵنگێگ
لە موی شتر کردیا وەرەو قەێوەنێگ لە چەرم
بەسیادە ناوقەێ و کولە و هەسەڵ کویەیلە
خواردیا. ٧ یەحیا بانگەوازی کردیاد و وەتیا:
«وەشون مە، کەسێ تویەناتر لە مە تێێدن
کە تەنانەت مە شایسە نیم بچەمیەم و
بەن کەوشەگانی واز بکەم. ٨ مە ئیوە وەگەرد
ئاو تەعمیددان دامە، وەلێ ئەیو وەگەرد
ڕوحالقودوس تەعمیددان دەێ.»

خوسڵ تەعمید عیسا

٩ وە ئەو ڕوژیلە، عیسا وە شار ناسرەێ
جەلیل هات و وەناو چەم ئوردون، وە دەس
یەحیا خوسڵ تەعمید گرد. ١٠ وەختێ عیسا وە
ئاو هاتە بان، زویزی دی ئاسمانیل واز بین و
ڕوح خودا جور کەموتەرێگ وە ملێەو ئارەسە
بی. ١١ دەنگیگیش وە ئاسمان هات کە: «توێ
کوڕە عەزیزەگەێ منی، فرە لەلێد خوەشنودم.»

عیسا وەناو ئەزمون

١٢ ڕوح خودا زویزی عیسا بردە ئەڕا بیاوان.
١٣ عیسا چل ڕوژ وەناو بیاوان بی و شەیتان
ئەزمونێ کردیا. ئەیو وەگەرد گیانەوەریل درنە
دیادەێ سەر و فریشتەیل خزمەتی کردیان.

شرو خزمەت عیسا وەناو جەلیل

١٤ وەشون گیروەدە بوین یەحیا، عیسا چیە
ئەڕا ناوچەێ جەلیل و خەوەر خوەش پادشایی
خودا جار دیاد و ١٥ وەتیا: «زەمان وە کەماڵ
ڕەسیە و پادشایی خودا نزیکەو بیە. توبە بکەن
و وی خەوەر خوەشە ئیمان بارن.»

یەکمین شاگردیل عیسا

١٦ وەختێ عیسا لە لیوەێ دەریاچەێ جەلیل
ڕەد بویاد، شەمعون و ئاندریاس برای دی،
کە تور خستیانە دەریاچەگە، چوینکە ماسیگر

بین. ١٧ عیسا وەپێان وەت: «وەشون منەو
بان کە ئیوە کەمە ڕاوچی مەردمیل.» ١٨ ئەوانە
زویزی تورەگانیان هیشتنەجێ و کەفتنە شونێ.
١٩ جا کەمێ چیە نواتر، یاقوب کوڕ زبدی
و یوحەنای برای دی، کە وەناو قایقێگ
تورەگانیان ڕیکڕاس کردیان. ٢٠ زویزی چرپەیان
جا ئەوانە باوگیان زبدی وەگەرد کارکەریل ناو
قایقەگە هیشتنەجێ و کەفتنە شونێ و چین.

شەفای پیای کە روح ناپاک داشت

٢١ ئەوانە چینە ئەڕا شار کەفەرناحوم.
وەختێ ڕوژ شەبات کە هەر ئەو شەمەێ
موقەدەس جویلەکەیلە رەسێ، عیسا زویزی
چیە ئەڕا کەنیسە و شرو کردە تالیم داین.
٢٢ مەردم وە تالیمی سەریان سڕ مەنوی،
چوینکە وە دەسڵاتەو تالیم دیاد، نە جور
ماموستایل تەورات. ٢٣ وە ئەو وەختە، وەناو
کەنیسەگەیان پیاێگ بی کە روح ناپاک داشت.
کردەێ هاوار: ٢٤ «عیسای ناسری، تو چە
توایدە ئیمە؟ هاتیدە نابودمان بکی؟ زانم تو
کیدا! تو ئەو قودوس خودایدە!» ٢٥ وەڵێ عیسا
تەشەری دادە لێ و وەت: «بیدەنگ بە و
لە ئەو پیایشە بەوە دەیشت!» ٢٦ ئمجا ئەو
روح ناپاکە، پیاگە وە تن شەکان و وە هاوار
کیشاین وە لێ هاتە دەیشت. ٢٧ مەردم گشتێ
جوری سەریان سڕ مەنوی کە لە یەکترەکێ
پرسیان: «ئیە چەس؟ تالیمێگ تازە و دەسڵات
دار! ئەوە تەنانەت وە روحیل ناپاکیش فەرمان
دەێ، ئەوانیش گوشە لێ تەکنن.» ٢٨ جا فرە
زوی دەنگ و ناوێ وە سەرئانسەر مەنتەقەێ
جەلیل پێچیا.

شەفای خەسویرەی پتروس و قێر فرەێگ تر

٢٩ وەختێ عیسا کەنیسەگە هیشتەجێ،
وەشونێ وەگەرد یاقوب و یوحەنا چیە ئەڕا ماڵ
شەمعون و ئاندریاس. ٣٠ خەسویرەی شەمعون
تەو داشت و وەناو جێ بی. ئەوانە زویزی عیسا
لە حاڵێ ئاگادار کردن. ٣١ جا عیسا چیە مل
سەری دەسێ گرد و هێزێ دا. تەوەگەێ بڕیا
و خەریک مێوانداریان بی.
٣٢ ئەو ئێوارە وەختێ بویادە خوەر ئاوا،
گشت نەخوەشیل و ئەوانە کە خوو داشتن
هاوردنە ئەڕا لای عیسا. ٣٣ مەردم شارەگە
گشتێ وە نوای دەرەگە گردەو بوین! ٣٤ عیسا
قێر فرەێگ کە تویش نەخوەشییل جوراوجور
بین، شەفا داد و دێویل فرەێگ کردە دەیشت،
جا نەێشتیاد دێویل قسەیگ بکەن، چوینکە
ناسیانێ.

دوعای عیسا وە تەنیایی

٣٥ دەم شەوەکی کە هەوا هێمرای تیەریک
بی، عیسا هەڵساد و لە ماڵەگە چیە دەیشت،
چیە ئەڕا شون چوڵێگ و وە ئەورە خەریک
دوعا کردن بی. ٣٦ شەمعون و هاوڕێەگانی چینە
مینێ. ٣٧ وەختێ پەێای کردن، وەپێ وەتن:
«گشتیەکی مینێ تو کەن!» ٣٨ عیسا وەپێان
وەت: «بان بچیم ئەڕا ئاواییل دەورو وەر تا
وە ئەوریشە بانگەوازی بکەم، چوینکە ئەڕا ئیە

هاتمە.» ٣٩ جا چیە ئەڕا سەرئانسەر جەلیل
وەناو کەنیسەگانیان بانگەوازی کردیاد و دێویل
دەر کردیا.

شەفایێ پیایێ جوزامی

٤٠ پیایگ جوزامی هاتە ئەڕا لایێ عیسا،
کەفتە مل زرانی و لاڵکیادە پێ و وەت: «ئەگەر
بتوای، تویەنێد شەفام بێی.» ٤١ عیسا دڵی
ئەڕایێ سزیا و دەس خوەیێ دریژەو کرد، دەس
نادە قێ پیاگە و وەت: «مە توام، شەفا بگرا!»
٤٢ زویزی، جوزامەگە لا چی و شەفا گرد.
٤٣ عیسا زویزی ئەو پیا مرەخەس کرد و وە
کوتران فرەێگ ٤٤ وەپێ وەت: «هوشد بود
وە ئی باوەتە وە کەسێ چشتێ نویشێ؛ وەلێ
بچو خوەد وە کاهن نیشان بیە و ئەڕا شەفایێ
خوەد، ئەو قوروانیە کە موسای پەێخەمەر
ئەمر کردێە، پیشکەش بکە تا ئەڕا ئەوانە بودە
شایەتییگ.» ٤٥ وەلێ ئەو پیا چیە دەیشت و
وە خیاڵ ڕەحەت لە ئی باوەتە قسیە کرد و
خەوەرێ پەخش کرد. وە ئی بونە عیسا دی
نەتویەنست ئاشکرا بچودە ناو شار، بەڵکەم
وە شونیل چوڵ وە دەیشت شار مەنیاد.
مەردمیش لە گشت شونێگەو هاتیانە ئەڕا لایێ.

شەفایێ پیایێ فەلەج

٢ وەشون چەن ڕوژتر، وەختێ عیسا هاتەو
ئەڕا شار کەفەرناحوم، مەردم خەوەردار
بین کە ها ماڵ. ٢ قێر فرەێگ گردەو بین،
ئەوقرە کە تەنانەت وە نوای دەرەگە جێ نوی،
ئەویش کەلام خودا ئەڕاێان بانگەوازی کردیاد.
٣ وە ئی وەختە، چەن نەفەر لە ڕێ ڕەسین و
پیایێ فەلەجێگ کە چوار نەفەر هەڵێ گردوین،
هاوردنی نوا. ٤ وەلێ وەختێ ئەوانە وەبونەێ
شلخی جەماێەت نەتویەنستن بارنێ ئەڕا لایێ
عیسا، چینە بان خانگ و شرو کردنە لا بردن
سەقفەگەێ بان سەر عیسا. وەشون واز کردن
سەقفەگە، فەلەجەگە وە جیەگەیەو، شوڕیەو
کردنە خوار. ٥ وەختێ عیسا ئیمان ئەوانە
دی، وە فەلەجەگە وەت: «کوڕەگە، گونایلد
بەخشیا.» ٦ قێرێ لە ماموستایل تەورات کە
وە ئەورە نیشتوین، وە دڵ خوێانا فکر کردیان:
٧ «ئەڕا ئی پیا ئیجور قسیەیگ وە زوان هاورد؟
ئیە کفر کەی! کی بێجگە خودا تویەنێ گونایل
بوەخشێ؟» ٨ عیسا زویزی وەناو روح خوەیێ
زانست وەگەرد خوێانا چە فکر کەن وەپێان
وەت: «ئەڕا وەناو دڵەو ئیجورە فکر کین؟
٩ وەتن کامێان وە ئی فەلەجە ئاسانترە، ئیە کە
”گونایلد بەخشیا“ یا وەتن ”هەڵس و جیەگەد
هەڵگر و ڕێ بکە“؟ ١٠ ئێرنگەیش تا بزانین کوڕ
ئنسان وەبان زەوی دەسڵات بەخشین گونایل
دێرێ» عیسا وە فەلەجەگە وەت: ١١ «وەپێد
ئویشم، هەڵس، جیەگەد هەڵگر و بچوە ئەڕا
ماڵ!» ١٢ ئەو پیا هەڵساد و زویزی جیەگەێ
هەڵگرد و وە نوای چەو گشتێان وە ئەورە چیە
دەیشت. گشتێان سەریان سڕ مەنوی و خودا
جەڵاڵ دان، وەتن: «هەراێهەر ئیجور چشتێ
وە چەو نویمنە.»

دەنگ کردن لاوی

١٣ عیسا یەێ جارتر چیە ئەڕا لیوەێ
دەریاچەگە. مەردم گشتێ لە لایێ گردەو بویان
و ئەویش تالیمیان دیاد. ١٤ وەختێ ڕێ کردیاد،
لاوی کوڕ حەلفای دی کە وە ئەو شونە کە باج
گردیان دانیشتوی. وەپێ وەت: «وەشون منەو
بەو.» ئەویش هەڵساد و کەفتە شونێ.
١٥ وەختێ عیسا وە ماڵ لاوی وە سەر
سفرە نیشتوی، قێر فرەێگ لە باجگریل و
گوناکاریل وەگەرد عیسا و شاگردەگانێ وە سەر

سفره بین، چوینکه قێر فرەیگێان له لێ پێرەوی
کردیان. ١٦ ماموستایل تەورات که وه فرقەێ
فەریسی بین، عیسا دین که وەگەرد گوناکاریل و
باجگریل ها سەر سفره، وه شاگردەگانێ وەتن:
«ئەڕا عیسا وەگەرد باجگریل و گوناکاریل نان
خوەێ؟» ١٧ وەختێ عیسا ئی قسیه شنەفت
وەپێان وەت: «نەخوەشیلن هەوەجیان کەفێه
تەبیب، نه ئایەمیل ساق. من ناتمه تا سالحان
بەڵکەم تا گوناکاریل دەنگ بکەم.»

پرسیار له باوەت ڕوژه

١٨ وەختێ شاگردیل یەحیا و فەریسیەیل
وه ڕوژه بین، چەن نەفەرێگ هاتنه ئەڕا لایێ
عیسا وەتن: «ئەڕا شاگردیل یەحیا و شاگردیل
فەریسیەیل ڕوژه گرن، وەلێ شاگردیل تو
ڕوژه نیەگرن؟» ١٩ عیسا جواو دا: «چوی بو
مێوانیل سویر تا وەختێ زاوا ها گەردیانەو، ڕوژه
بگرن؟ تا وەختێ زاوا ها گەردیان نیەتویەنن
ڕوژه بگرن. ٢٠ وەلێ ڕوژیلی رەسێ که زاوا له لێان
سێنریەێ. وەناو ئەو ڕوژیله، ڕوژه گرن.
٢١ «هویچکەس یەێ تیکه پارچەێ نو
که نەچیەسه ئاو، پینه نیەکێده قێ دڵنگ
کویەنەوه. ئەگەر ئی کاره بکێ، پینەگه له
لێ کەنرێد و نوەگه له کویەنەگه کەنرێدەو،
دڕیایەگەیشێ بەترەو بود. ٢٢ جا هویچکەیش
شراو نو نیەکێده ناو مەشکەیل کویەنه. ئەگەر
ئی کاره بکێ، شراوەگه مەشکەگان دڕنێد، وه
ئیجوره، شراوەگه و مەشکەگان هەر دگیان
وه کیس چەن. شراو نو بایه بکیدەێ ناو
مەشکەیل نو.»

سایێو ڕوژ شەبات

٢٣ یەێ ڕوژ شەبات که هەر ئەو شەمەێ
موقەدەس جویلەکەیله، عیسا وەناو زەویزاریل
گەنم ڕەد بویا و شاگردیلیشێ وەختێ چیان،
شرو وه کەنین گوڵ گەنمەگان کردن. ٢٤ زانایل
فرقەێ فەریسی وەپێ وەتن: «بنوڕ، ئەڕا
شاگردەیلد کارێ کەن که وه ڕوژ شەبات
ڕەوا نیه؟» ٢٥ عیسا جواو دا: «مەر تا ئێرنگه
نەخوەنینه داود پادشا چه کرد وەختێ خوەێ
و یارەگانێ ورسیان بی و کەفتنه تەنگێ، ٢٦ که
چوی ئەوه له وەخت ئەبیاتار، کاهن گەورا،
چیه ناو ماڵ خودا و نانێ که تەقدیس بی
خوارد و داده یارەگانیشێ، هەر چەن خواردن
ئەوه تەنیا ئەڕا کاهنیل ڕەواس؟» ٢٧ جا وەپێان
وەت: «شەبات ئەڕا ئنسان درس بیه، نه ئنسان
ئەڕا شەبات. ٢٨ ئمجا، کوڕ ئنسان سایێو ڕوژ
شەباته.»

شەفای پیای عەلیل

٣ عیسا یەێ جارتر چیه ناو کەنیسه. وه
ئەوره پیایگ بی که یەێ دەسێ وشک
بوی. ٢ قێرێ له ئەوانه که وه ئەوره بین عیسا
خستنه بێز چەو تا ئەگەر وه ڕوژ شەبات که
هەر ئەو شەمەێ موقەدەس جویلەکەیله ئەو
پیا شەفا بێ، دەسپێچکێ ئەڕا بخته پێ کردن
پەێا بکەن. ٣ عیسا وه ئەو پیا که دەسێ وشک
بوی وەت: «وه نوای گشتیەکی بوسیه.»
٤ ئمجا له ئەوانه پرسی: «وه ڕوژ شەبات خاسێ
کردن ڕەواس یا خراوی کردن؟ گیان کەسێ
نجات داین یا کوشتنێ؟» وەلێ ئەوانه بیدەنگ
مەنن. ٥ عیسا، وه تورەێگەو نوریه کەسیلێ که
وه دەورو وەرێ بین، وه دڵڕەقیان خەمبار بی،
وه پیاگه وەت: «دەسد دریژەو بکه.» ئەویش
دەسێ دریژەو کرد و دەسێ ساقەو بی. ٦ ئمجا
زانایل فرقەێ فەریسی چینه دەیشت و زویزی
وەگەرد هەواخوازیل هیرودیس دەس وه یەکی
کردن که چوی عیسا له بین بوەن.

LEKORI Building Bridges with the WORD

جەم فرەێگ وەشون عیسا

٧ عیسا وەگەرد شاگردیلێ چیە لیوەێ
دەریاچەگە. جەماێەت فرەێگ لە
جەلیلیەگانیش وەشونیەو چیان. ٨ هەر
ئیجوریشە قێر فرەێگ لە مەردم وڵات
یەهودیە و شاریل ئورشەلیم و ئەدومیە و
ئەو لاێ چەم ئوردون، وە مەنتەقەیل دەورو
وەر سور و سیدون هاتوین. وەختێ خەوەر
گشت کاریل عیسا شنەفتن، هاتنە ئەڕا لاێ.
٩ وەبونەێ ئیە کە جەماێەت فرەو بی، عیسا
وە شاگردیلێ وەت قایقێگ ئەڕاێ گورجەو
بکەن، تا مەردم شلخ نەکەنە ملێ. ١٠ چوینکە
فرە کەسیل شەفا داوی، نەخوەشیل هویژە
کردنە ئەڕا لاێ تا دەس بێەنە قێ. ١١ هەر
وەختیش روحیل ناپاک دوینیانی، وە نوای
پاێ، خوێان خستیان زەوی و هاوار کردیان:
«تو کورِ خودای!» ١٢ وەلێ ئەویش پاملێان
بی و دەستور دا پێان وە لاێ مەردم نویشن
ئەیو کیە.

هەڵوژاردن دوانزە ڕەسول

١٣ عیسا چیە ئەڕا بان کویەێگ و ئەوانە
کە تواس، چڕێ ئەڕا لاێ خوەێ، ئەوانیش
چینە ئەڕا لاێ. ١٤ عیسا دوانزە نەفەر لە لێان
دیاری کرد و وەپێان وەت ڕەسول، تا وەگەردێ
بون و کلیان بکی ئەڕا بانگەوازی کردن، ١٥ ئی
دەسڵاتیشە بیاشتون کە دێویل بکەنە دەیشت.
١٦ ئەو دوانزە نەفەرە کە دیاریان کرد ئیانە
بین: شەمعون کە ناوێ نادە پتروس؛ ١٧ یاقوب
کورِ زبدی و براگەێ یوحەنا کە وەپێان
وەت ’بوئانرجس‘، یانێ ’کورِیل هەورەتریقە‘؛
١٨ ئاندریاس، فیلیپوس، بەرتولما، مەتا، توما،
یاقوب کورِ حەلفای، تەدای، شەمعون ماروف
وە وڵات پارێز، ١٩ یەهودای ئەسخەریوتییش
کە وە عیسا خێانەت کرد.

عیسا و سەروک روحیل ناپاک

٢٠ عیسا یەێ ڕوژتر چیە ئەڕا ماڵ، وە
دواره مەردم گردەو بین، ئەوجورە کە خوەێ
و شاگردیلێ تەنانەت دەرفەت نان خواردن
نیاشتن. ٢١ وەختێ خاوخێزانەگەی عیسا ئیە
شنەفتن، کەفتنە ڕێ تا هەڵێبگرن و وەگەرد
خوێان بوەنێ، چوینکە وەتیان: «وە سەر
خوەێ نەمەنیە.» ٢٢ ماموستایل تەوراتیش
کە وە ئورشەلیم هاتوین، وەتیان: «بعەلزبول
دێرێ، دێویلیش وە مەیەت سەروک دێویل
کەێدە دەیشت.» ٢٣ جا عیسا ئەوانە چڕێ و
مەسلەتیلیگ ئەڕاێان هاورد و وەت: «شەیتان
چوی تویەنێ شەیتان دەر بکێ؟ ٢٤ ئەگەر
مەملەکەتی وە زد خوەێ هەڵسێ، نیەتویەنی
بەردەوام بمینێ. ٢٥ ئەگەریش ماڵێگ وە زد
خوەێ هەڵسێ، ئەو ماڵە نیەتویەنی بەردەوام
بمینێ. ٢٦ شەیتانیش ئەگەر وە زد خوەێ
هەڵسێد و پەل پەلەو بود، نیەتویەنی دەوام
بارێ، بەڵکەم ئاخرێ ڕەسیە. ٢٧ هەر ئیجورە
هویچکەس نیەتویەنی بچوە ناو ماڵ پیاێگ
هێزدار و دارایەگەێ چەپاو بکێ، مەر ئیە کە
یەکم جار ئەو پیاێ هێزدارە بوەسیدەو. ئمجا
وە ڕاسی تویەنێ ماڵەگەێ چەپاو بکێ.
٢٨ «وە ڕاسی، وەپێدان ئویشم تەمام گونایل
ئنسان و هەر کفرێگ کە بکێ بەخشریەد؛
٢٩ وەلێ هەر کە وە روحالقودوس کفر بکێ،
هەراێهەر نیەوەخشرێ، بەڵکەم وە گونائێگ
ئەبەدی تاوانبارە.» ٣٠ ئی قسیەێ عیسا وە ئی
بونە بی کە وەتیان «روح ناپاک دێرێ.»

دالگ و برایل عیسا

٣١ ئمجا دالگ و برایل عیسا هاتن. ئەوانە وە
دەیشت وسان و یەکی کل کردن تا بچڕیدیێ.
٣٢ جەماێەتێگ وە دەور عیسا نیشتوین،
وەپێ وەتن: «دالگ و برایلد وە دەیشت وسانە
مینێ تو کەن.» ٣٣ عیسا جواو دا: «دالگ و
برایلم چ کەسیلێگن؟» ٣٤ ئمجا نوڕیە ئەوانە
کە وە دەوری نیشتوین و وەت: «ئیانەنە دالگ
و برایلم! ٣٥ چوینکە هەر کەس خاست خودا
وە جێ باریێ، برا و خویشک و دالگ منە.»

مەسلەت جفتیار

٤ یەێ جارتر عیسا وە لیوەێ دەریاچەگە
شرو کردە تالیم داین. جەماێەت فرە
گەوراێگ دەوری گردوین ئەوقرە کە ناچار
بی سوار قایقێ بود کە وەناو دەریاچەگە
بی، دانیشتە ناوێ، جەماێەتەگەیش گشتێ
وە لیوەێ دەریاچەگە بین. ٢ ئمجا وەگەرد
مەسلەتیل، چشتیل فرەێگ وەپێان یاێ دا.
وەناو تالیمەگانی وەپێان وەت: ٣ «گوش بگرن!
ڕوژێ جفتیارێ ئەڕا تویەم خستن چیە دەیشت.
٤ وەختێ تویەم خستیا، بڕێگ وە تویەمەگان
کەفتنە ناو ڕێ و باڵەندەیل هاتن و خواردنێان.
٥ بڕێگتر کەفتنە ناو زەوی کوچگین کە خاک
فرەێگ نیاشت. جا زوی سەوز کردن، چوینکە
خاکەگەێ تەنگ بی. ٦ وەلێ وەختێ خوەر
هەڵات سزیان، چوینکە ریشە نیاشتن وشک
بین. ٧ بڕێگتریش کەفتنە ناو دڕگەگان. دڕگەگان
گەورا بین و خنکاننیان و بەر ناوردن. ٨ وەلێ
باقی تویەمەگان کەفتنە ناو زەوی خاسێگ و
جویق دان، گەورا بین و بەر هاوردن، فرەوە
بین، بڕێگ سی، بڕێگ شەس بڕێگیش تەنانەت
سەد بەرابەر.» ٩ ئمجا وەت: «هەر کەس
گوش شنەوا دێرێ، بشنەفێ.»
١٠ وەختێ عیسا تەنیا بی، ئەو دوانزە شاگردە
و کەسیلێ کە وە دەوریەو بین، لە باوەت
مەسلەتەگان لە لێ پرسین. ١١ وەپێان وەت:
«راز پادشایی خودا وە ئیوە دریاس، وەلێ ئەڕا
مەردمێگ کە هانە دەیشت، گشت چشتێگ
وە شکل مەسلەتە؛ ١٢ تا:

«”بنوڕن، وەلێ دەرک نەکەن،
بشنەفن، وەلێ نەفامن،
نەخوایێ هەڵوگەردن و بوەخشرێن!“»

١٣ ئمجا وەپێان وەت: «ئێ ئی مەسلەتە
دەرک نەکردین؟ جا چوی گشت مەسلەتەگان
تویەنین دەرک بکین؟ ١٤ جفتیار، کەڵام خودا
جور تویەم پەخش کێ. ١٥ بڕێگ مەردم جور
تویەمیل لیوەێ ڕێن، ئەورە کە کەڵام پەخشەو
بود؛ هەر ئیە کە کەڵام شنەفن، شەیتان تێ
و کەڵامێ کە وەناو دڵیان کاڵیاس، دزیدێ.
١٦ قێرێ تر، جور تویەمیلێگن کە کەفتنەسە
ناو زەوییل کوچگین؛ ئەوانە وەختێ کەڵام
خودا شنەفن، زویزی وە شادی قەبوڵێ کەن،
١٧ وەلێ چوینکە کەڵام خودا وەناویان ریشە
نێرێ، تەنیا قێر کەمێگ دەوام تیەرن. ئمجا
وەختێگ وەبونەێ کەڵام، تویش بەرد یا عەزاو
تیەن زویزی لە ئیمان کەفن. ١٨ قێرێ تر،
جور تویەمیلێگن کە کەفتنەسە ناو دڕگیل؛
کەڵامەگە شنەفن، ١٩ وەلێ نگرانییل ئی جهان
و فریو دەوڵەمەنی و هەوەس چشتیلتر چودە
ناو دڵیان و کەڵام خنکنێ و بی بەرێ کێ.
٢٠ وەلێ ئەوانەێ کە کەفنە ناو زەوی خاس؛
ئەوانەنە کە کەڵام خودا شنەفن و قەبوڵێ کەن
و سی، شەس تەنانەت سەد بەرابەریش بەر
تیەرن.»

مەسلەت چراخ

٢١ عیسا وە ئەوانە وەت: «ئۊ چراخ تیەرێنە
ناو تا بنێنی ژێر سەوەتە یا تەختێگ؟ ئۊ نیەنینۊ
بان چراخدان؟ ٢٢ چوینکە چشتۊ شاریایەو نیە
مەر ئەڕا ئاشکرا بوینی، چشتێگیش نقوم نیە
مەر ئەڕا پەیا بوینی. ٢٣ هەر کەس گوش شنەوا
دێرۊ، بشنەفۊ.» ٢٤ ئمجا هەم وەت: «وردەو
بونە ئەوە کە شنەفین. وەگەرد هەر پەیمانەێگ
بکیشین، ئەڕادان کیشێید، تەنانەت فرەتریش.
٢٥ چوینکە وە ئەو کەسە کە دێرۊ، فرەتر
درێید، وە ئەو کەسە کە نێری، هەر ئەوەیشە
کە دێرۊ لە لۊ سینرێدەو.»

مەسلەت سەوز کردن تویەم

٢٦ عیسا وەت: «پادشایی خودا مینێدە
پیاێگ کە تویەم وەشنێدە سەر زەوی. ٢٧ شەو
و ڕوژ، چ وەناو خەو بود چ وە خەوەر،
تویەمەگە سەوز کۊ و گەورا بود. ئەویش
نیەزانۊ چوی بو. ٢٨ زەوی وە خویەو بەر دەۊ:
یەکم ساقە، وەشونۊ گوڵ گەنم سەوز کەی
و ئمجا گوڵ گەنم پڕ لە دان بود. ٢٩ وەختۊ
خەلە برەسۊ، جفتیار زویزی داس وە کار گری،
چوینکە وەرز درەو ڕەسیە.

مەسلەت دەنگ خەردەل

٣٠ عیسا یەۊ جارتر وەت: «پادشایی خودا
وە چ چشتۊ وێنە بکیم، یا وەگەرد چ مەسلەتۊ
بویشیمنۊ؟ ٣١ ئەوە جور دەنگ خەردەلیگە.
خەردەل، بویچگترین دەنگێگە کە کاڵنەۊ ناو
زەوی، ٣٢ وەلۊ وەختۊ کاڵیا، سەوز کەی، وە
گشت گیایل باخ گەوراترەو بود، پەلیل گەورا
دەر تیەرۊ، ئەوقرە کە باڵەندەیل ئاسمان تیەن
وەناو سایەڕەگەۊ لانە درس کەن.»

٣٣ عیسا وەگەرد ئیجور مەسلەتیل فرەێگ،
تا ئەورە کە تویەنستن دەرک بکەن، وە
کەڵام خودا ئەڕاێان وەتیا. ٣٤ بێجگە وەگەرد
مەسلەت چشتۊ ئەڕاێان نەوەتیاد؛ وەلۊ وەختۊ
وەگەرد شاگردەگانۊ تەنیا بی، مانایۊ گشتۊ
ئەڕاێان وەتیا.

ئارام کردن واهێڵان دەریا

٣٥ ئەو ڕوژە وەختۊ بیە ئێوارە، عیسا وە
شاگردەگانۊ وەت: «بچیمنە ئەڕا ئەو لایۊ
دەریاچەگە.» ٣٦ ئەوانە مەردمەگە هیشتنەجۊ
و عیسا وەگەرد ئەو قایقە کە وەناوۊ
بی، وەگەرد خوێانا بردن. چەن قایقتریش
وەگەردێان چین. ٣٧ لەناکاوا واهێڵانی هات.
تافەگان جورۊ دیانە قایقەگە کە پڕۊ بیە
ئاو. ٣٨ وەلۊ عیسا وە دویای قایقەگە، سەر
ناویە بان بالشتێگ و خەفتوی. شاگردەگانۊ
هەڵێسانن و وەتن: «ماموستا، دەربەن نێید
دێریم لە بین چیمن؟» ٣٩ عیسا هەڵساد
و تەشەری دا واگە، وە دەریاچەگە وەت:
«بیدەنگ بو! ئارام بە!» ئمجا واگە وساد
و گشت جایۊ ئاشاسێگ کامڵ گردە وەر.
٤٠ ئمجا وە شاگردیلی وەت: «ئەڕا ئەوقرە
زاوردان چیە؟ هێمرایۊ ئیمان نیرین؟» ٤١ ئەوانە
فرە زاورێان چوی، وە یەکترەکی وەتیان: «ئیە
کیە کە تەنانەت وا و دەریاچەیش لە لۊ فەرمان
بەن!»

شەفایۊ پیایۊ خوودار

٥ ئەوانە چینە ئەڕا ئەو لایۊ دەریاچەیۊ
جەلیل، وە مەنتەقەیۊ جەراسیان.
٢ وەختۊ عیسا لە قایقەگە داوەزی، زویزی
پیاێگ کە تویش ڕوح ناپاک بی، لە قەورسان
هاتە دەیشت و تەقیادە پێ. ٣ ئەو پیا وەناو

قەوریل مەنیاد و دی کەس نیەتویەنستیا
تەنانەت وەگەرد زنجیر بوەسیدێەو. ٤ چوینکە
چەن جار ئەوە وە زنجیر و پاوەنیل ئاسنی
بەساوینێەو، وەلێ زنجیرەگان بڕیاد و پاوەن
ئاسنیەگان شکانیاد. کەسێ تویەنایێ رام کردنێ
نیاشت. ٥ شەو و ڕوژ وەناو قەوریل و وەبان
چیایل هاوار کردیاد و وەگەرد کوچگ خوەیێ
زامدار کردیاد. ٦ وەختێ وە دویرەو عیسا دی،
وە دەودەوان هات و سجدەی کرد، ٧ جا
وە دەنگ بەرز هاوار کرد: «ئێ عیسا، کوڕ
خودایێ هەربەرز، تو چ کاریێ وە مە دێریێ؟
قەسەمد دەمە خودا عەزاوم نێد!» ٨ چوینکە
عیسا وەپێ وەتیا: «ئێ روح ناپاک، لە ئی پیا
بەوە دەیشت!» ٩ ئمجا عیسا لە لێ پرسی:
«ناود چەس؟» جواو دا: «ناوم لەشکەرە؛
چوینکە فرەیمن.» ١٠ جا فرە لاڵکیادە
عیسا کە ئەوانە لە ئەو مەنتەقە نەکێدە
دەیشت. ١١ وەبان چیایل ئەو دەورو وەرە،
ریەن گەورایگ وراز خەریک خواردن بین.
١٢ روحیل ناپاک لاڵکیانە عیسا و وەتن: «ئیمە
کل بکە ناو ورازەگان؛ بیل بچیمنە ناو ئەوانە.»
١٣ عیسا هیشت. جا ئەو روحیل ناپاکە هاتنە
دەیشت و چینە ناو ورازەگان. ریەنێ کە نزیک
دو هەزار وراز بین، وە سەرەوخوارکی چیاگەوە
هویژە کردنە ناو دەریاچەگە و خنکیان.
١٤ ورازوانەگان دەر چین و ئی هەڵکەفتە
وەناو شار و ئاوایی پەخش کردن، مەردمیش
هاتن تا بوینن چە هەڵکەفتیە. ١٥ ئەوانە هاتنە
ئەڕا لایێ عیسا و وەختێ دین ئەو پیایێ خووداره
کە وەرجەوە تویش لەشکەرێگ وە روحیل
ناپاک بی، ئێرنگە دڵنگ کردێەسە وەر و عاقڵ
نیشتیەسە ئەورە، فرە زاورێان چی. ١٦ کەسیلێ
کە ئی هەڵکەفتە وە چەو دوین، هەر چی کە وە
سەر پیاگە کە خوو داشت و وە سەر ورازەگان
هاتوی، ئەڕا مەردم وەتنەێ. ١٧ ئمجا مەردم
لاڵکیانە عیسا کە مەنتەقەگەیان بیلیدەجێ.
١٨ وەختێ عیسا سوار قایق بی، پیاگە کە
وەرجەوە خوو دار بی، لاڵکیادەو تا وەگەردێ
بچود. ١٩ وەلێ عیسا نەێشت و وەپێ وەت:
«بچوە ئەڕا ماڵ، لە لایێ خزمەگاند و وەپێان
بویش خوداوەند ئەڕا تو چە کردێە و چوی
بەزەیی هاتیەسە پێد.» ٢٠ جا ئەو پیا چیە ئەڕا
وڵات دکاپولیس، دەس کردە جار داین هەر
چی کە عیسا ئەڕایێ کردوی، مەردمیش گشتێ
سەریان سڕ مەنیا.

شەفایێ دویەت یایروس و ژن نەخوەش

٢١ عیسا یەیێ جارتر وەگەرد قایق چیە
ئەڕا ئەو لایێ ئاوەگە. وە لیوەیێ دەریاچەگە،
جەماێەت فرەێگ هاتن دەورێ گردن. ٢٢ ئمجا
یەکی لە سەروکیل کەنیسە کە ناوێ یایروس بی
هاتە ئەورە، وەختێ عیسا دی، کەفتە مل پایێ
و ٢٣ فرە لاڵکیاد و وەت: «دویەتە بویچگەگەم
دێرێ مرێ. لاڵکیەمە پێد بەو دەس بنە ملێ
تا شەفا بگرێ و زنی بمینێ.» ٢٤ جا عیسا
وەگەردێ چی.
قێر فرەێگیش وەشون عیسا کەفتنە ڕێ.
ئەوانە فرە وە ملێەو شلخ کردیان. ٢٥ وە
ئەو ناوە، ژنێگ بی کە دوانزە ساڵ تویش
خوینریژی بی. ٢٦ ئەوە ئەڕا دەرمان لە لایێ
تەبیبیل فرەێگ، ڕەنج فرەێگ کیشاوی و
گشت دارایەگەێ خەرج کردوی؛ وەلێ وە
جیایێ ئەوە کە خاسەو بود، بەترەو بوی.
٢٧ جا وەختێ لە باوەت عیسا شنەفت، لە بین
جەماێەت هاتە پشت سەری و دەس دا قێ
بەتیەگەێ. ٢٨ چوینکە لە لایێ خوەێ وەتوی:
«ئەگەر تەنیا دەس بیەمە قێ بەتیەگەیشێ،
شەفا گرم.» ٢٩ هەر ئەو ئانە خوینریژیەگەێ

بڕیا و وەناو جەسەیێ خوەیێ هەست کرد
لە ئەو نەخوەشیە شەفا گردێە. ٣٠ هەر ئەو
ئانە عیسا زانست هێزێگ لە لێ هاتیەسە
دەیشت. جا وەناو جەمایەتەگە هەڵوگەردیا
و پرسی: «کێ دەس دا قێ دڵنگەگەمەو؟»
٣١ شاگردەگان جواو دان: «دوینید مەردم شلخ
کەنە ملدەو؛ ئمجا پرسید، کێ دەس داسە
قێمەو؟“» ٣٢ وەلێ عیسا نوڕیە دەورو وەرێ
تا بوینێ کێ ئێ کارە کردێە. ٣٣ جا ئەو ژنە
کە زانستیا چە وە سەری هاتێە، وە ترس
و لەرز هات و کەفتە وەر دەم عیسا و
ڕاسەگەی گشتێ ئەرای وەت. ٣٤ عیسا وەپێ
وەت: «دویەتەگەم، ئیماند شەفاد داس. وە
سڵامەت بچو لە ئێ نەخوەشیشە ڕزگار بو!»
٣٥ عیسا هێمرای قسیە کردیا کە چەن
نەفەر لە ماڵ یایروس، سەروک کەنیسەگە،
هاتن و وەتن: «دویەتەگەد مردا! دی ئەرا
زامەت دەیدە ماموستا؟» ٣٦ وەلێ وەختێ
عیسا قسیەیان شنەفت، وە سەروک
کەنیسەگە وەت: «زاورد نەچوا! تەنیا ئیمان
بیاشتوی.» ٣٧ جا نەێشت بێجگە پتروس و
یاقوب و یوحەنای برای یاقوب، کەسێگ
تر وەشونیەو بچود. ٣٨ وەختێ ڕەسینە ماڵ
سەروک کەنیسەگە، عیسا دی قاڵ بخوریگە
و قیرێ وە دەنگ بەرز گیرە و شین کەن.
٣٩ جا چیە ناو وەپێان وەت: «ئێ قاڵ بخوڕ و
شینە ئەرا چەس؟ دویەتەگە نەمردیە، بەڵکەم
ها ناو خەو.» ٤٠ وەلێ ئەوانە وەپێ خەنین.
وەشون ئیە کە گشتێان کردە دەیشت، داڵگ
و باوگ دویەتەگە و هەر ئیجورە شاگردەگانێ
کە هاوڕێ بین وەگەرد خوێەو بردە ئەرا جاێ
کە دویەتەگە بی، چینە ناو. ٤١ ئمجا دەس
دویەتەگە گرد و وەپێ وەت: «تالیتا کوم!»
یانێ: «ئێ دویەتە بویچگلە، وەپێد ئویشم
هەڵس!» ٤٢ ئەویش زویزی هەڵساد و شرو
کردە ڕێ کردن. دویەتەگە دوانزە ساڵێ بی.
ئەوانیش وە ئێ هەڵکەفتە فرە فرە سەریان سڕ
مەن. ٤٣ عیسا پاملێان بی و وەتە پێان نێلن
کەسێگ وە ئێ هەڵکەفتە ئاگادار بود، جا
وەت چشتێ بێەنە دویەتەگە تا بخوێ.

بێ ئیمانی مەردم ناسرە

٦ عیسا ئەورە هیشتەجێ و وەگەرد
شاگردەگانێ چیە ئەڕا شارەگەی خوەیێ.
٢ وەختێ ڕوژ شەبات یانێ شەمەیێ موقەدەس
جویلەکە ڕەسێ، شرو کردە تالیم داین وەناو
کەنیسە. مەردم فرەێگ وە شنەفتن قسیەیلی
سەریان سڕ مەن. ئەوانە وەتیان: «ئێ پیا ئیانە
گشتێ لە کورە یاێ گردێە؟ ئیە چ زانیاریێگە
وەپێ بەخشیاس؟ ئیە چ موجزەیلێگە کە وە
دەسێ ئەنجام گرێ؟ ٣ ئەیو مەر ئەو چو تاشە
نیە؟ مەر کوڕ مریەم و برای یاقوب و یوشا و
یەهودا و شەمعون نیە؟ مەر خویشکیلێ وە
ئێرا، لەلامان نین؟» وە ئێ بونە وە لێان بەر
خوارد. ٤ عیسا وەپێان وەت: «پەێخەمەر بێ
حرمەت نیە بێجگە وەناو شار خوەیێ و وەناو
خزمیل و وەناو ئاڵ ماڵەگەی خوەیێ!» ٥ ئەیو
نەتویەنست وە ئەورە هویچ موجزەێگ بکێ،
بێجگە ئەوە کە دەس خوەیێ وەبان چەن
گلە نەخوەش ناد و ئەوانە شەفا دا و ٦ وە بێ
ئیمانیێان سەرێ سڕ مەن. ئمجا، عیسا وە
ئاواییل دەورو وەر گەردیاد و تالیم دیاد.

ماموریەت دوانزە شاگرد

٧ عیسا ئەو دوانزە شاگردە چڕیە لای خوەیێ
و ئەوانە دو وە دو کلیان کرد و دەسڵات دا
پێان تا وە روحیل ناپاک زاڵ بون. ٨ پاملێان بێ
و وەپێان وەت: «ئەڕا گەردیان، چشتێ بێجگە

یەێ گوچان وەگەرد خوەدان نوین؛ نە نان،
نە کوڵەبار و نە پویلێگ وەناو قێوەنەگاندان.
٩ کەوش بکەنە پا، وەلێ شەوی زیاێە نەکەنە
وەر. ١٠ وەپێان وەت: وەختێ چینە ناو ماڵێگ،
تا وەخت وەجێ هیشتن ئەو شونە، وەناو ئەو
ماڵە بمینن. ١١ ئەگەریش وە شونێگ قەبوڵدان
نەکەن، یا گوش نێەنە لێدان لە وەخت وەجێ
هیشتن ئەورە، توز پایلدان بتەکنن، تا شاێەتیگ
وە زد ئەوانە بود.» ١٢ جا ئەوانە چین و
ئەڕا مەردم بانگەوازی کردیان کە باێە توبە
بکەن. ١٣ ئەوانە دێویل فرەێگ کردنە دەیشت
و نەخوەشیل فرەێگ وەگەرد روین مەسح و
دەسنیشان کردن و شەفا بەخشین.

قەتل یەحیاێ تەعمیددەر

١٤ ئی خەوەرە وە گوش هیرودیس پادشا
رەسێ، چوینکە عیسا ناوێ دەر چوی. بڕێگ
لە مەردم وەتیان: «یەحیاێ تەعمیددەرە کە
وەناو مردگیل زنیەو بیە وە ئی بونەسە کە
ئی کاریل هێزدار و موجزەیلە وە دەسێ تێی.»
١٥ بڕێگ وەتیان: «ئەوە ئەلیاس پەێخەمەرە.»
بڕێگتریش وەتیان: «ئەیو پەێخەمەرێگە جور
یەکێ لە پەێخەمەریل جاران.» ١٦ وەلێ وەختێ
هیرودیس ئیە شنەفت، وەت: «ئیە هەر ئەو
یەحیاسە کە سەرێ بڕیمە، ئەوە زنیەو بیە!»
١٧ چوینکە یەحیا وە فەرمان هیرودیس
گردوینەێ و بەساوینەێ و خستوینەێ زندان.
هیرودیس وە بونەێ هیرودیا ئی کارە کردوی.
هیرودیا ژن فیلیپ، براێ هیرودیس بی کە
ئێرنگە هیرودیس خوازویەێ. ١٨ یەحیا وە
هیرودیس وەت: «ڕەوا نیە تو براژند بخوازێ.»
١٩ جا هیرودیا وە یەحیا قینە دڵ داشت
و تواسیا بکوشیدی. وەلێ نیەتویەنستیا،
٢٠ چوینکە هیرودیس لە یەحیا زاورێ چیاد،
ئەڕا ئیە کە ئەوە وە پیاێگ درسکار و پاک
زانستیا وە ئی بونە پارێزیادێ. هەر وەخت
قسیەیل یەحیا شنەفتیاد، پەشێو بویاد. وەلێ
خوەشی هاتیاد گوش بیدە قسیەیلی. ٢١ وەلێ
دەرفەت خاسێگ رەسی. هیرودیس وە ڕوژ
جەشن وە دنیا هاتنێ مێوانیێگ خستە ڕێ
و دەرباریل و فەرماندەیل نزامی و گەورایل
جەلیل دەنگ کرد. ٢٢ دویەتەگەێ هیرودیا
هاتە ناو مەجلس و دەس کردە هەڵپەڕگە،
هیرودیس و مێوانیلی خوەشنودەو کرد. ئمجا
پادشا وە دویەتەگە وەت: «هەر چی تواێ لە
لێم داوا بکە کە دەمە پێد.» ٢٣ قەسەمیش
خوارد و وەت: «هەر چی لە لێم بتوای،
تەنانەت کوتێگ لە مەمڵەکەتەگەم، دەمە
پێد.» ٢٤ ئەویش چیە دەیشت وە داڵگێ وەت:
«داواێ چە بکەم؟» داڵگێ جواو دا: «سەر
یەحیاێ تەعمیددەر.» ٢٥ دویەتەگە زویزی وە
پەلە چیە ئەڕا لاێ پادشا و وەت: «لە لێد
توام هەر ئێرنگە سەر یەحیاێ تەعمیددەر
وەبان سینیێگ بیدە پێم.» ٢٦ پادشا فرە
خەمبارەو بی، وەلێ وەبونەێ قەسەمەگەێ و
حرمەت مێوانیلی نەتواس داواکاری دویەتەگە
ڕەد بکێ. ٢٧ جا پادشا زویزی میرخەزەوێگ
کل کرد و فەرمان دا سەر یەحیا ئەڕاێ
بارێ. میرخەزەوەگە چیە ناو زندان سەری
بڕێ و ٢٨ نادێ ناو سینیێگ و هاورد،
دادەێ دویەتەگە. دویەتەگەیش، دادەێ داڵگێ.
٢٩ وەختێ شاگردەگان یەحیا ئیە شنەفتن، هاتن
جنازەگەێ بردن و دەفنی کردن.

تێڕ کردن پەنج هەزار نەفەر

٣٠ ڕەسولەگان لە لاێ عیسا گردەو بین و
هەر چی کردوین و تالیم داوین وەپێ وەتن.
٣١ عیسا وەپێان وەت: «وەگەرد من بانە ئەڕا

جایٚ چوڵێگ تا قێرێگ شەکەتی دەر بکێن.»
چوینکە هات بچو مەردم ئەوقرە بی کە
دەرفەت نان خواردنیش نیاشتن. ٣٢ جا وە
تەنیا، وەگەرد قایق چینە ئەڕا شون چوڵێگ.
٣٣ وەلیٚ وەختیٚ داشتن چیان، مەردم فرەێگ
ئەوانە دین و ناسینێان. جا مەردم لە گشت
شاریل پا پیا نانە دەو وەرجە ئەوانە ڕەسینە ئەو
شونە. ٣٤ وەختیٚ عیسا لە قایقەگە داوەزی،
جەماێەت فرەێگ دی و دڵی وە حاڵیان سزیا،
چوینکە جور پەسیل بیٚ شوان بین. جا خەریک
تالیم داینێان بی و چشتیل فرەێگ یاێان دا.
٣٥ نزیک ئێوارە، شاگردەگان هاتنە ئەڕا لایٚ
وەتن: «ئێرا شون چوڵێگە و دێر وەختیشە.
٣٦ مەردم کل بکە تا بچنە ئەڕا ئاواییل و
سەر زەوییل دەور و وەر تا ئەڕا خوێان
خواردەمەنی بسێنن.» ٣٧ عیسا وەت: «ئیوە
خوەدان چشتێگ ئەڕا خواردن بێەنە پێان.»
وەتن: «توایٚ بچیمن دویس دینار نان بسێنیم
و بیمنە پێان تا بخوەن؟» ٣٨ وەت: «بچن
بزانن چەن گلە نان دێرین؟» جا پرسجو کردن
و وەتن: «پەنج نان و دو ماسی.» ٣٩ ئمجا
وە شاگردەگان وەت تا مەردم بکەنە دەسە
دەسە و بنیشنە مل سەوزایەگان. ٤٠ هەر
وە ئیجورە مەردم وە دەسەیل سەد نەفەری
و پەنجا نەفەری نیشتنە زەوی. ٤١ وەشونیٚ
پەنج نان و دو ماسیەگە گردە دەس و نوڕیە
ئاسمان، بەرکەتی دا. ئمجا نانەگان لەت کرد
و دادەیٚ شاگردەگان تا بنەنە نوای مەردم؛
دو ماسیەگەیش بەشەو کردە ناو گشتێان.
٤٢ گشت خواردن و تێر بین، ٤٣ لە وردە نان و
ماسیەگە، دوانزە سەوەتە پڕ کردن. ٤٤ پیاگان
کە نان خواردن پەنج هەزار نەفەر بین.

ڕیٚ کردن عیسا وە مل ئاو

٤٥ عیسا زویزی دەستور دا شاگردەگانیٚ تا
سوار قایق بون و وەرجە خوەیٚ بچنە ئەڕا
شار بەیت‌سیدا وە ئەو لایٚ ئاوەگە، خویشیٚ
جەماێەتەگە خستە ڕیٚ تا بچن. ٤٦ وەشون ئیە
کە جەماێەتەگە کل کرد، خوەیٚ چیە ئەڕا بان
کویە تا دوعا بکیٚ.
٤٧ وەختیٚ بیە ئێوارە، قایقەگە ڕەسیە ناوڕاس
دەریاچەگە، عیسایش وە تەنیا وەناو وشکای
بی. ٤٨ شاگردەگانیٚ دی، کە دێرن وە زور پاڕو
دەن، چوینکە وا وە چەواشە هاتیاد. سات لە
سیٚ شەو رەیٚ بوی کە عیسا وە مل ئاو ڕیٚ
کردیا و وەرەو لایٚ ئەوانە چیاد و تواس لەلاێان
ڕەد بود. ٤٩ وەلیٚ وەختیٚ شاگردەگان دینەی
وە مل ئاو ڕیٚ کەی، گومان کردن روحێگە.
جا کردنیٚ هاوار، ٥٠ چوینکە گشت دینەیٚ
و رخێان چی. وەلیٚ عیسا زویزی وەگەردێان
قسیە کرد و وەت: «دڵدان قورس بو، منم.
ڕخدان نەچودا!» ٥١ ئمجا چیە ئەڕا لاێان وەناو
قایقەگە، واگەیش وساد و ئەوانیش فرە فرە
سەریان سڕ مەن، ٥٢ ئەڕا ئیە کە موجزەیٚ
نانەگان دەرک نەکردوین، چوینکە دڵیان ڕەقەو
بوی.

شەفایٚ نەخوەشیل وە جنیسارت

٥٣ وەختیٚ ڕەسینە ئەو لایٚ دەریاچەگە، لە
وڵات جنیسارت داوەزین وە ئەورە لەنگەر
خستن. ٥٤ وەختیٚ لە قایقەگە داوەزین، مەردم
زویزی عیسا ناسین و ٥٥ وە دەودەوان چینە
سەرئانسەر ئەو مەنتەقە و نەخوەشیل نیانە
مل تەخت و وە هەر کورە کە شنەفتیان ها

ئەورە، بردیانێان. ٥٦ عیسا وە هەر ئاوایی یا شار
یا سەر زەویزاری کە چیاد، مەردم نەخوەشیل
هیشتیانە ناو مەیدانیل و لاڵکیانە پێ بیلێ دەس
بێەنە قێ لیوەێ بەتیەگەێ؛ هەر کەیش کە
دەس دیا قێ، شەفا گردیا.

چ چشتیلی ئنسان ناپاکەو کەی

٧ زانایل فرقەێ فەریسی وەگەرد قێرێ لە
ماموستایل تەورات کە لە شار ئورشەلیم
هاتوین، لەلاێ عیسا گردەو بین، ٢ ئەوانە دین
قێرێ لە شاگردەگانێ وەگەرد دەسیل ناپاک، یانێ
نەشوریای، نان خوەن. ٣ چوینکە فەریسیەیل
و گشت جویلەکەیل، وە پێرەوی لە نەریت
شێخیل، تا دەسیلێان خاس نەشورن، نان
نیەخوەن. ٤ وەختێگیش لە بازار تیەنەو، تا
خوێان نەشورن چشتێ نیەخوەن. وە فرە لە
نەریتیل تریش پارێزنن، جور شوردن پیاڵەیل،
قەزانیل، دەفریل مسی و سەندەلییل. ٥ جا
فەریسیەیل و ماموستایل تەورات لە عیسا
پرسین: «ئەرا شاگردەگاند رێ رەوشتیان وە پێ
نەریت شێخیل نیە و وەگەرد دەسیل ناپاک
نان خوەن؟» ٦ عیسا جواویان دا: «ئەشعەیاێ
پەێخەمەر لە باوەت ئیوە دوروییل چەنێ خاس
پێشگویی کرد! ئەوجورە کە نویساس،

«”ئی قەومە وە دەم زوانەو حرمەتم گرن،
وەلێ دڵیان لە مە دویرە.
٧ ئەوانە وە هویچپەتی پەرەسشم کەن،
تالیمیانیش چشتێگ بێجگە حوکمیل
ئنسانی نیە.“

٨ ئیوە حوکمەگان خودا هیشتینەسە لا و
لچکیاینەسە نەریتیل ئنسانی.»
٩ ئمجا وەت: «ئیوە حوکمەگان خودا وە
زرنگی رەد کین، تا نەریت خوەدان بەردەوام
بکێن! ١٠ چوینکە موسای پەێخەمەر وەت،
”حرمەت داڵگ و باوگ خوەد بگر،“ هەر
ئیجوریشە ”هەر کەس خراو بیدە داڵگ یا
باوگێ، مەرگ حەقیە.“ ١١ وەلێ ئیوە ئویشین:
ئەگەر کەسێ وە داڵگ یا باوگێ بویشی ”هەر
چی کە بایە ئەرا مەیەت وە ئیوە بیاتیام،
قوروانیە، یانێ ئەرا خودا نریاس“ ١٢ جا دی
نێیلین هویچ کارێگ ئەرا داڵگ یا باوگێ بکێ.
١٣ ئیوە ئیجورە وەگەرد نەریتیل خوەدان کە
نەتەوە وە نەتەوە رەسنین، کەڵام خودا رەد
کردینە و ئیجور کاریل فرەێگ وە جا تیەرێن.»
١٤ عیسا یەێ جارتر ئەو جەماێەتە چڕیە لاێ
خوەێ و وەت: «گشتدان گوش بێەنە من و
ئیە بفامن: ١٥ هویچ چشتێگ نیە لە دەیشت
ئنسان بچوە ناوێ و ناپاکی بکێ، بەڵکەم ئەوە
کە ئنسان ناپاک کێ چشتێگە کە لە دەروین
ئنسان تێدە دەیشت. ١٦ هەر کەس گوش
شنەوا دێرێ، بشنەفێ!
١٧ وەختێ مەردمەگە هیشتەجێ و چیە ئەرا
ماڵ، شاگردەگانێ مانایێ ئی مەسلەتەگە لە
لێ پرسین. ١٨ وەت: «ئێ ئیوەیش نیەفامین؟
مەر نیەزانین هەر چی لە دەیشت ئنسان تێدە
ناوێ، نیەتویەنی ناپاکی بکێ؟ ١٩ چوینکە وەناو
دڵی رێ پەێا نیەکێ، بەڵکەم چودە ناو زگێ و
چودە دەیشت.» عیسا وەگەرد ئی قسیە جار
دا کە گشت خواردەمەنیەگان پاکن. ٢٠ جا
هەم وەت: «ئەو چشتە کە وەناو ئنسان
تێدە دەیشت، ئەوەسە کە ناپاکیەو کەی.
٢١ چوینکە ئیانەسە لە دەروین و دڵ ئنسان
تێدە دەیشت: فکریل خراو، خیزی، دزی،
خوین کردن، داوانپێسی، ٢٢ تەما، بەێ خوازی،
فێڵبازی، هەرزەیی، حەسویی، بخت کردن،
لویتبەرزی و گیلگەوجی. ٢٣ گشت ئی خراوییلە
لە دەروینەو تێدە دەیشت و ئنسانیش ناپاکەو
کەی.»

ئیمان ژن ناجویلەکە

٢٤ عیسا ئەورە هیشتەجێ و چیە ئەڕا
مەنتەقەێ سور و سیدون. چیە ناو ماڵێگ؛
وەلێ نەتواس کەسێ خەوەردار بود. هەر
چەن نەتویەنست خوەێ بشارێدەو. ٢٥ ژنی
کە دویەتە بویچگەگەی روح ناپاک داشت،
وەختێ شنەفت عیسا ها ئەورە، زویزی هات
و خوەێ خستە مل پاێ. ٢٦ ئەو ژنە کە یونانی
بی و لە مەردمیل فینیقیەێ سوریە بی، لاڵکیادە
عیسا تا دێو لە دویەتەگەێ بکێدە دەیشت.
٢٧ عیسا وەپێ وەت: «بیل با یەکم جار مناڵیل
تێر بون، چوینکە درس نیە نان مناڵیل بگرید
و بخیدە وەر گەماڵیل.» ٢٨ ژنەگە جواو دا:
«بەڵێ، گەورەم، وەلێ گەماڵیلیش وە پاێ سفرە
لە وردە نان مناڵەگان خوەن.» ٢٩ عیسا وەپێ
وەت: «وەبونەێ ئی قسیەدە، بچو، دێو لە
دویەتەگەد هاتە دەیشت!» ٣٠ وەختێ ژنەگە
چیە ئەڕا ماڵ، دی دویەتەگەێ وەناو جیەگەێ
درێژ کیشاس و دێو لە لێ هاتیەسە دەیشت.

شەفاێ پیاێ کەڕ و لاڵ

٣١ ئمجا عیسا وە مەنتەقەێ سور هاتەو، لە
ڕێ سیدون چیە ئەڕا دەریاچەێ جەلیل، وەناو
مەنتەقەێ دکاپولیس ڕەد بویاد. ٣٢ وە ئەورە
پیاێگ هاوردنە ئەڕا لاێ کە هەم کەڕ بی و هەم
زوانێ گردیاد. لاڵکیانە عیسا دەس بنێدە ملێ
تا شەفاێ بێ. ٣٣ عیسا پیاگە وەناو مەردمەگە
هاوردە دەیشت و کیشادێ لا، کلکیلێ نادە ناو
گوش پیاگەوە. ئمجا تف کرد و دەس هاوردە
زوان پیاگەوە. ٣٤ جا نوڕیە ئاسمان و هەناسێگ
هەڵکیشاد و وەت: «ئفتەح!» یانێ «واز بو!»
٣٥ زویزی گوشیل پیاگە واز بی و گیر زوانی لا
چی و وە ڕەحەتی قسیە کرد. ٣٦ عیسا قێەخە
لێان کرد وە کەسێ چشتێ نویشن. وەلێ هەر
چی فرەتر قێەخەێان کردیاد، فرەتر لە باوەت ئی
هەڵکەفتە قسیە کردیان. ٣٧ مەردم وە حیرەت
فرەێگ وەتیان: «هەر چی ئەوە کردێە، خاسە؛
تەنانەت کەڕیل شنەوا کەی و زوان لاڵیل واز
کەی!»

نان داین وە چوار هەزار نەفەر

٨ وە ئەو ڕوژیلە، وەختێ وە دوارە مەردم
فرەێگ گردەو بین و چشتێگیش ئەڕا
خواردن نیاشتن، عیسا شاگردەگانێ چڕێ و
وەپێان وەت: ٢ «دڵم وە حاڵ ئی مەردمە سزێ،
چوینکە ئێرنگە سێ ڕوژە ئەوانە هانە گەرد من و
چشتێگیش ئەڕا خواردن نێرن. ٣ ئەگەر ئەوانە
ورسی کلیان بکەم تا بچنە ئەڕا ماڵ خوێان،
وەناو ڕێ بڕ نیەکەن. بڕێگیش لە ئەوانە لە
ڕێ دویرێگەو هاتنە.» ٤ شاگردەگان وە جواوی
وەتن: «وە ئی شون چوڵە لە کورە کەسێ تویەنێ
ئەڕا تێر کردن ئی مەردمە نان پەیا بکێ؟» ٥ عیسا
پرسی: «چەن گلە نان دێرین؟» وەتن: «هەفت
نان.» ٦ ئمجا وە مەردمەگە فەرمایش کرد تا
بنیشنە زەوی. جا هەفت نانەگە گرد و وەشون
شوکر کردن، لەتیان کرد، دادەێ شاگردەگانێ
تا بنەنێ وەر دەس مەردم؛ شاگردەگانیش هەر
ئی کارە کردن. ٧ چەن گلە ماسی بویچگیش
داشتن. جا عیسا ئەوانەیش بەرکەت دا و وەت
تا بنەنێ وەر دەس مەردم. ٨ گشت خواردن
و تێر بین، هەفت سەوەتەیش پڕ لە وردەیلێ
کە مەنوی گردەو کردن. ٩ وە ئەورە نزیک
چوار هەزار نەفەر بین. ئمجا عیسا مەردمەگە
ڕەد کرد و ١٠ زویزی وەگەرد شاگردەگانێ سوار
قایق بی و چیە ئەڕا مەنتەقەێ دەلمانوتە.

داواێ نیشانەێگ ئاسمانی

١١ زانایل فرقەێ فەریسی هاتنه ئەڕا لاێ
عیسا وەگەردێ نیشتنه باس کردن. ئەوانه ئەڕا
ئەزمون کردنێ، داواێ نیشانەێگ ئاسمانی له لێ
کردن. ١٢ وەلێ عیسا هەناسێگ له ناخ دڵەو
هەڵکیشا و وەت: «ئەڕا ئی نەتەوه داواکەر
نیشانەیگە؟ وه ڕاسی، وەپێدان ئویشم، هویچ
نیشانەێگ وەپێان نێرێد.» ١٣ ئمجا ئەوانه
هیشتەجێ و وه دواره سوار قایق بی، چیه ئەڕا
ئەو لاێ دەریاچەگە.

خەویرترش فەریسیەیل و خەویرترش هیرودیس

١٤ وەلێ شاگردەگان له هویرێان چوی نان
وەگەرد خوێان بوەن، وەناو قایقەگە فرەتر له
یەێ گله نان نیاشتن. ١٥ عیسا هەڕەشه لێان
کرد و وەت: «هوشدان بود، له خەویرترش
فەریسیەیل و خەویرترش هیرودیس دویرێ
بکەن.» ١٦ جا شاگردەگان له باوەت ئیه که
نان نێرن وەگەرد یەکەو شرو کردنه قسیه
و باس کردن. ١٧ عیسا که ئیه زانستوی،
وەپێان وەت: «ئەڕا چه له باوەت ئیه که
نان نێرین وەگەرد یەکەو باس کین؟ هێمراێ
نیەزانین و دەرک نیەکین؟ هێمراێ دڵ ئیوه
ڕەقه؟ ١٨ چەو دێرین و نیوینین گوش دێرین و
نیەشنەفین؟ وه هویردانیش نیەتێ؟ ١٩ وەختێ
پەنج نان ئەڕا پەنج هەزار نەفەر لەت کردم،
چەن سەوەته پڕ له تیکه نانەگان که مەنویەو
گردەو کردین؟» وەتن: «دوانزه سەوەته.»
٢٠ «ئێ هەفت نانەگەیش ئەڕا چوار هەزار
نەفەرەگه چه، چەن سەوەته پڕ له تیکه
نانەگان که مەنویەو گردەو کردین؟» وەتن:
«هەفت سەوەته.» ٢١ ئمجا عیسا وەپێان
وەت: «هێمراێ نیەفامین؟»

شەفاێ پیاێ کور له بەیتسیدا

٢٢ وەختێ ڕەسینه بەیتسیدا، پیاێ کورێگ
هاوردنه ئەڕا لاێ عیسا، لاڵکیانەو دەس بنێده
ملێ. ٢٣ عیسا دەس پیاگه گرد و له ئاوایی بردێ
دەیشت. ئمجا تف کرده مل چەویلی و دەس
خوەێ ناده ملێ و پرسی: «چشتێ دوینی؟»
٢٤ پیاگه سەر هێز دا وەت: «مەردم که جور
داریلێگ ڕێ کەن دوینم.» ٢٥ جا عیسا وه
دواره دەس خوەێ ناده مل چەویلی. ئمجا
چەویلی واز بی، بینایی خوەێ وه دەس هاورد،
گشت چشتێگیش خاس دوینیا. ٢٦ عیسا کلی
کرده ئەڕا ماڵ و وەت: «تەنانەت ئەڕا ئاواییش
نەچو.»

ئێقرار پتروس له باوەت عیسا

٢٧ عیسا وەگەرد شاگردەگانێ چینه ئەڕا
ئاواییل قیسەریەێ فیلیپی. وەناو ڕێ، له
شاگردەگانێ پرسی: «مەردم ئویشن مه
کێم؟» ٢٨ جواو دان: «بڕێگ ئویشن یەحیاێ
تەعمیددەری، یەێ بڕ تر ئویشن ئەلیاس
پەێخەمەری و یەێ بڕ تریش ئویشن یەکی له
پەێخەمەریلی.» ٢٩ عیسا له لێان پرسی: «ئیوه
چه ئویشین؟ ئێ ئیوه ئویشین مه کێم؟»
پتروس جواو دا: «تو مەسیحی.» ٣٠ وەلێ
عیسا نوایان گرد تا لەباوەت ئەیو، چشتێ وه
کەسێ نویشن.

پێشگویی عیسا لەباوەت مەرگ و زنیەو بینی

٣١ ئمجا عیسا شرو کرده تالیم داین ئەوانه،
که بایە کوڕ ئنسان ڕەنج فرەێگ بوینی و له

لاێ شێخیل و سەران کاهنیل و ماموستایل
تەورات ڕەد بکرێ، بکوشرێ جا لە ڕوژ سێیەم
زنیەو بود. ۳۲ وەختێ عیسا ئیە وە ئاشکرا وەت،
پتروس کیشادێ لا و خوڕیە ملێەو. ۳۳ وەلێ
عیسا هەڵوگەردیا و نوڕیە شاگردەگانێ و خوڕیە
مل پتروس و وەت: «لە مە دویرەو بکەف،
ئێ شەیتان! چوینکە فکریل تو ئنسانیە، نە
خودایی.»
۳٤ ئمجا عیسا جەمایەتەگە و شاگردەگانێ
چڕێ و وەپێان وەت: «ئەگەر کەسێ بتوایێ
بکەفێدە شون مە، بایە لە خوەێ دەس بکیشێ،
سەلیب خوەێ هەڵ بگرێ و وەشون منەو
بایێ. ۳٥ چوینکە هەر کەس بتوایێ گیان خوەێ
نجات بێ، لە دەسێ دەێ؛ وەلێ هەر کەس
وەبونەێ من و وەبونەێ ئینجیل گیان خوەێ
لە دەس بێ، گیان خوەێ نجات دەێ. ۳٦ ئەڕا
ئایەم چ سودێگ دێرێ کە گشت جهان
بوێد وەلێ گیان خوەێ بواخی؟ ۳۷ ئایەم ئەڕا
وە دەس هاوردن گیان خوەێ چە تویەنێ
بێ؟ ۳۸ چوینکە هەر کەس وەناو ئی نەتەوەێ
داوانپێس و گوناکارە لە من و قسیەیلم عارێ
بایێ، کوڕ ئنسانیش وەختێ کە وە جەلاڵ باوگ
خوەێ وەگەرد فریشتەیل موقەدەس بایێ لە لێ
عارێ تێ.»
۹ عیسا وەپێان وەت: «وە ڕاسی، وەپێدان
ئویشم، بڕێگ وە ئێرا وسانە تا پادشایی
خودا کە وە هێزەو تێد نوینن، تام مەرگ
نیەکەن.»

گوێڕیان شێوەێ عیسا

۲ وەشون شەش ڕوژ، عیسا پتروس و
یاقوب و یوحەنا وە تەنیا بردە ئەڕا بان
کویەێ بەرزێگ تا تەنیا بون. وە ئەورە، لە
لاێ ئەوانە، دەمچەوی گوێڕیا. ۳ دڵنگەگەێ
فرە چەرمیەو بی و بریقە دیا، ئەوجورە کە
وەناو دنیا هویچکەس نیەتویەنی دڵنگەگەێ
ئەوقرە چەرمێەو بکێ. ٤ وە ئەو وەختە، ئەلیاس
پەێخەمەر و موسای پەێخەمەر وە نوای
چەویان دیاردان و وەگەرد عیسا نیشتنە
قسیە و باس کردن. ٥ پتروس وە عیسا وەت:
«ماموستا، فرە خاسە هایمنە ئێرا. جا بیل
تا سێ گلە کوڵا درس بکێم، یەکی ئەڕا تو،
یەکی ئەڕا موسا و یەکیگیش ئەڕا ئەلیاس.»
٦ پتروس نیەزانستیا چە بویشی، چوینکە گەن
جور زاوریان چوی. ۷ ئمجا هەوریگ سایەڕ
خستە ملێان و دەنگێگ وەناو هەورگەوە هات،
«ئیەسە کوڕە عەزیزەگەم، گوش بێەنە لێ.»
۸ لەناکاوا، وەختێ نوڕینە دەور خوێان، کەسێگ
تر بێجگە عیسا لە لاێ خوێانا نین.
۹ وەختێ لە کویەگەوە هاتیانە خوار، عیسا
وەپێان فەرمان دا ئەو چشتە کە دینە ئەڕا
کەسێ نویشن تا وەختێ کە کوڕ ئنسان وەناو
مردگیل زنیەو بود. ۱۰ ئەوانە ئی هەڵکەفتە
وە بین خوێان هیشتنەێ، وەلێ لە یەکترەکی
پرسیان ’زنیەو بین لە مردگیل‘ چەس. ۱۱ ئمجا
لە عیسا پرسین: «ئەڕا ماموستایل تەورات
ئویشن یەکم جار بایە ئەلیاس بایێ؟» ۱۲ عیسا
جواو دا: «ئیە درسە کە یەکم جار ئەلیاس تێ
تا گشت چشتێگ جور جارانێ ڕیکڕاس بکێ.
وەلێ ئەڕا لە باوەت کوڕ ئنسان نویساس کە
بایە ڕەنج فرەێگ بکیشێ و سوکەو بکرێ؟
۱۳ وەلێ وە ئیوە ئویشم ئەلیاس، ئەوجورە کە
لە باوەتێەو نویسریاس، هات و ئەوانە هەر چی
تواسن وەگەردیەو کردن.»

شەفاێ کوڕێگ کە روح ناپاک داشت

۱٤ وەختێ ڕەسینە لاێ ئەو شاگردەگان،
دین جەمایەت فرەێگ وە دەوریانەو وسانە

و ماموستایل تەوراتیش وەگەردێان باس
کردیان. ١٥ جەماێەتیش تا عیسا دین، گشتێان
سەریان سڕ مەن و وە دەودەوان هاتن
سلامێ کردن. ١٦ عیسا پرسی: «لە باوەت
چ چشتێ وەگەردێان باس کین؟» ١٧ پیاێگ
وەناو جەماێەت جواو دا: «ماموستا، کوڕەگەم
هاوردمەسە ئەڕا لاد. ئەوە تویش روحێگە کە
تویەنایێ قسیە کردن وە لێ سەندیە. ١٨ وەختێ
گرێدەێ، کوتێدێ زەویا، جوری کە دەمێ کەف
کەی و دگانیلی فشار دەێدە یەکەو، گیانێ
وشک بود. لە شاگردەگاند تواسم ئەو روحە
بکەنە دەیشت، وەلێ نەتویەنستن.» ١٩ عیسا
وەپێان وەت: «ئێ نەتەوەێ بێ ئیمان، تا
کەی وەگەرد ئیوە بمێنم؟ تا کەی تامولدان
بکەم؟ بارنێ ئەڕا لام.» ٢٠ جا کوڕەگە هاوردنە
ئەڕا لایێ عیسا. روح وەختێ عیسا دی،
زویزی کوڕەگە خستە ڕکە و ئەوە کەفتە
زەوی و پلکیادە ناو خوڵ و کەف وە دەمێ
هاتیاد. ٢١ عیسا لە باوگی پرسی: «چەن وەختە
ئیجورەسە؟» جواو دا: «لە منالیەو. ٢٢ ئێ
روحە چەن جار خستیەسەی ناو ئاو و ئاگر
تا بکوشیدی. وەلێ ئەگەر تویەنی کارێ بکەی،
بەزییدە پێمان باێد و مەیەتمان بیە.» ٢٣ عیسا
وەت: «ئەگەر تویەنی؟ ئەڕا کەسێ کە ئیمان
دێرێ گشت چشتێگ بود.» ٢٤ باوگ کوڕەگە
زویزی وە دەنگ بەرز وەت: «ئیمان دێرم؛
مەیەتم بیە تا ئیمانم فرەترەو بود!» ٢٥ وەختێ
عیسا دی جەماێەتێگ وە دەودەوان دێرن
تیەن، وە روح ناپاکەگە تەشەری دا، وەت:
«ئێ روح کەڕ و لاڵ، وەپێد فەرمان دەم لە لێ
بەوە دەیشت و دی هەرایەهەر نەچیدە ناوێ!»
٢٦ روح قیڕەێگ کرد و کوڕەگە خستە ڕکە،
لە لێ هاتە دەیشت. کوڕەگە جور مردگێگ
وەپێ هاتوی، جوری کە فرەێگ وە مەردمەگە
وەتیان: «مردگە.» ٢٧ وەلێ عیسا دەس کوڕەگە
گرد و هێزێ دا، کوڕەگە هەڵسا سەر پاوە.
٢٨ وەختێ عیسا چیە ئەڕا ماڵ، شاگردەگانێ وە
تەنیا لە لێ پرسین: «ئیمە ئەڕا نەتویەنستیم ئەو
روحە بکێمە دەیشت؟» ٢٩ عیسا وەپێان وەت:
«ئێ جنسە بێجگە وە دوعا نیەتێدە دەیشت.»

عیسا دوارە مردن و زنیەو بین خوەێ پێشگویی کەی

٣٠ ئەوانە ئەو شونە هیشتنەجێ و وە
ناوچەێ جەلیل ڕەد بین. عیسا نیەتواسیا
کەسێگ بزانێ ها کورە، ٣١ چوینکە وە
شاگردەگان خوەێ تالیم دیاد و وەپێان وەتیا:
«کوڕ ئنسان درێیدە دەس مەردم و کوشنێ.
وەلێ وەشون کوشتنێ وە ڕوژ سێیەم، زنیەو
بود.» ٣٢ وەلێ شاگردەگان مەبەست عیسا
حالی نوین و زاورێان چی لە لێ بپرسن.

گەورایی وە چەس؟

٣٣ ئمجا هاتنە ئەڕا کەفەرناحوم. وەختێ وە
ماڵ بین، عیسا وە شاگردەگانێ پرسی: «وەناو
ڕێ لە باوەت چە چشتێ باس کردیاین؟»
٣٤ وەلێ ئەوانە بیدەنگ مەنن، چوینکە وەناو
ڕێ وە سەر ئیە باس کردیان کە وەناو ئەوانە
کێ گەوراترە. ٣٥ عیسا دانیشت و ئەو دوانزە
شاگردە چڕێ و وەت: «هەر کەس بتوایێ
یەکمین بود، بایە ئاخرین گشتێ و خزمەتکار
گشتێ بود.» ٣٦ ئمجا منالێگ هێز دا، نادێ
ناوڕاسیان و گردێ باوشەو، وەپێان وەت:
٣٧ «هەر کەس ئیجور منالێگ وە ناو منەو

قەبوڵ بکێ، مە قەبوڵ کردێە؛ هەر کەیش مە
قەبوڵ بکێ، نە مە، بەڵکەم ئەوە کە مە کل
کردێە قەبوڵ کردێە.»

هەر کەس وە زد ئیمە نیە، ها گەرد ئیمە

٣٨ یوحەنا وە عیسا وەت: «ماموستا، یەکی
دیمن وە ناو تنەو دێو دەر کردیا، وەلێ وەبونەێ
ئیە کە لە ئیمە نوی، نەێشتیمنەێ.» ٣٩ وەلێ
عیسا وەت: «نوای نەگرن، چوینکە کەسێ
نیەتویەنی وە ناو منەو موجزە بکێ و وەشونێ وە
حەقمیش قسیەێ خراو بکێ. ٤٠ چوینکە هەر
کەس وە زد ئیمە نیە، ها گەرد ئیمە. ٤١ چوینکە
وە ڕاسی، وە ئیوە ئویشم، هەر کە وەبونەێ ئیە
کە هن مەسیحین، جامی ئاو بیدە دەسدانەو،
بێ گومان بی دەسخوەشانە نیەمینێ.

تالیم لە باوەت خەڵەتیان و گونا

٤٢ «هەر کەیش بایس بود یەکیگ وە
ئی بویچگیلە کە وە من ئیمان دێرن تویش
گونا بود، ئەڕاێ خاستر ئیە بی هارئاسیاو
گەوراێگ بخەنە ملێ و فرەی بێەنە ناو دەریا!
٤٣ ئەگەر دەسد تویش گوناد کەی، بوڕێ.
چوینکە ئەڕاد خاستر ئیەسە کوچ بچیە ناو
ژیان ئەبەدی تا ئیە کە وە هەردگ دەسەو
بچیە ناو جەهەنم، وەناو ئاگرێ کە هویچ
وەخت نیەکوشرێیدەو. ٤٤ جێ کە کرمێان
نیەمرن و ئاگرەگە نیەکوشرێیدەو. ٤٥ ئەگەریش
پاد تویش گوناد کەی، بوڕێ. چوینکە ئەڕا تو
خاستر ئیەسە شەل بچیە ناو ژیان ئەبەدی،
تا ئیە کە وەگەرد هەردگ قولد فرە بیەرێیە
ناو جەهەنم. ٤٦ جێ کە کرمێان نیەمرن و
ئاگرەگە نیەکوشرێیدەو. ٤٧ ئەگەریش چەود
تویش گوناد کەی، دەرێ بار، چوینکە ئەڕا تو
خاستر ئیەسە وە یەێ چەو بچیە ناو پادشایی
خوداوە تا ئیە کە وەگەرد هەردگ چەو فرە
بیەرێیدە ناو جەهەنم، ٤٨ شونێگ کە
«”کرمێان نیەمرن و
ئاگرەگە نیەکوشرێیدەو.“
٤٩ «چوینکە گشتیەکی وەگەرد ئاگر
نمەکینەو بون. ٥٠ نمەک خاسە، وەلێ ئەگەر
تامێ لە دەس بێی، چوی بو وە دوارە سوڵەو
بکرێ؟ ئیوەیش وەناو خوەدان نمەک
بیاشتون وەگەرد یەکترەکی وە ئاشتی و
سڵامەتی بیەینێ سەر.»

١٠ عیسا ئەورە هیشتەجێ و چیە ئەڕا
مەنتەقەێ یەهودیە وە ئەو لاێ چەم
ئوردون. وە دوارە مەردم فرەێگ وە لاێ گردەو
بین، ئەیویش جور هەمویشەێ خوەێ، وەپێان
تالیم دیاد.

تالیم لە باوەت ژن خوازین وە تەڵاق داین

٢ زانایل فرقەێ فەریسی هاتنە ئەڕا لاێ و
ئەڕا ئەزمون کردنێ لە لێ پرسین: «ڕەواس
کە پیا ژنەگەێ خوەێ تەڵاق بێی؟» ٣ عیسا
وە جواویان وەت: «موسای پەێخەمەر چ
حوکمێگ داسە پێدان؟» ٤ وەتن: «موسا
هیشتێە پیا تەڵاقنامە بنوێسێد و لە ژنەگەێ
جیاوە بود.» ٥ عیسا وەپێان وەت: «موسا
وەبونەێ دڵڕەقی ئیوە ئی حوکمە ئەڕادان نویسا.
٦ وەلێ لە شرو وە دی هاتن دنیا، خودا ”ئیانە پیا
و ژن وە دی هاورد.“ ٧ وە ”ئی بونە، پیا داڵگ
و باوگ خوەێ هیلێدە جێ، لچکێیە ژنەگەێ
و ٨ ئەو دو نەفەرە بونە یەێ جەسە.“ وەیولا،
دی دو نین، بەڵکەم یەێ جەسەن. ٩ جا ئەو
چشتە کە خودا وە یەک رەسانێە، ئایەم نەبایە
جیاێەو بکێ.»
١٠ وەختێ وە ماڵ بین، شاگردەگان یەێ
جارتر لە باوەت ئی مەبەستە لە عیسا پرسین.

Building Bridges with the WORD

١١ عیسا وەپێان وەت: «هەر کەس ژنەگەیٚ
تەڵاق بێ و ژنێگ تر بخوازێ، لە باوەت
ژنەگەیٚ داوانپێسی کردێە. ١٢ ئەگەریش ژنێگ
وە شویەگەیٚ تەڵاق بسێنێ و شویگتر بکێ،
داوانپێسی کردێە.»

عیسا و مناڵیل

١٣ مەردم مناڵیلیان هاوردنە ئەڕا لایٚ عیسا
تا دەس بنێە ملێان و بەرکەتێان بیەیٚ. وەلێ
شاگردەگان ئەڕا ئێ کارە سەرزەنشت مەردم
کردن. ١٤ عیسا وەختێ ئیە دی، تورە بی، وە
شاگردەگانێ وەت: «بیلن مناڵیل بانە ئەڕا لایٚ
مە؛ نوایان مەگرن، چوینکە پادشایی خودا
هن ئیجور کەسیلێگە. ١٥ وە ڕاسی، وەپێدان
ئویشم، هەر کەس پادشایی خودا جور مناڵێگ
قەبوڵ نەکێ، هەرایٚهەر وە ئەورە ڕێ پەێا
نیەکێ.» ١٦ ئمجا مناڵەگان گردە باوشەو، دەس
نا ملێان و بەرکەتێان دا.

جوان دەوڵەمەن

١٧ وەختێ عیسا کەفتە ڕێ، پیاێگ وە
دەودەوان هات، وە نوای زرانی دا زەوی و
پرسی: «ماموستا خاسەگە، چە بکەم تا بومە
میراتی خوەر زنەیی ئەبەدی؟» ١٨ عیسا جواو
دا: ئەڕا وە مە ئویشێ خاس؟ هویچکەس
خاس نیە بێجگە خودا. ١٩ حوکمەگان زانی:
”خوین مەکە، داوانپێسی مەکە، دزی مەکە،
شایەتی درو مەێە، حقەبازی مەکە، حرمەت
داڵگ و باوگ خوەد بگر.“ ٢٠ پیاگە وە جواوی
وەت: «ماموستا، ئیانە گشتێ لە مناڵێ وە جا
هاوردمە.» ٢١ عیسا وە مابەتەو نوڕیە پێ و
وەت: «یەیٚ چشتد کەمە؛ بچو هەر چی دیری
بفروش و پویلەگەیٚ بیە کەمدەسیل کە وەناو
ئاسمان گەنج وە دەس تیەرێ. ئمجا بەو بکەفە
شونم.» ٢٢ پیاگە وە ئێ قسیە نا ئمید بی و
خەفەت خوارد و وە ئەورە چی، ئەڕا ئیە کە فرە
دەوڵەمەن بی.
٢٣ عیسا نوڕیە دەوروەرێ، وە شاگردەگانێ
وەت: «ڕێ پەێا کردن دەوڵەمەنیل وە پادشایی
خودا چەنێ سەختە!» ٢٤ شاگردەگان وە
قسیەیلی ئەڵاجویان هات. وەلێ عیسا یەیٚ
جارتر وەپێان وەت: «ئێ ڕوڵەیل، ڕێ پەێا
کردن وە پادشایی خودا چەنێ سەختە! ٢٥ ڕەد
بوین شتر لە کونای دەرزی ئاسانترە لە ڕێ
پەێا کردن دەوڵەمەنێگ وەناو پادشایی خودا.»
٢٦ شاگردەگان کە فرە ئەڵاجویان هاتوی، وەتن:
«جا کی تویەنێ نجات پەێا بکێ؟» ٢٧ عیسا چەو
بڕیە پێان و وەت: «ئەڕا ئنسان مەحاڵە، وەلێ
ئەڕا خودا ئیجورە نیە؛ چوینکە هویچ چشتێگ
ئەڕا خودا مەحاڵ نیە.»
٢٨ ئمجا پتروس شرو کردە قسیە، وەت:
«ئیەسە ئیمە گشت چشتێگ هیشتیمنەسە
جێ و کەفتیمنەسە شون تو.» ٢٩ عیسا وەت:
«وە ڕاسی، وەپێدان ئویشم، کەس نیە وەبونەیٚ
من و وەبونەیٚ ئینجیل، ماڵ، برا، خویشک،
داڵگ، باوگ، مناڵ یا ماڵ موڵک خوەیٚ بیلیدە
جێ و ٣٠ وەناو ئێ جهانە سەد ئەوقرە فرەتر ماڵ
و برا و خویشک و داڵگ و مناڵ و ماڵ موڵک
وەگەرد ئەو ڕەنجیلە وە دەس نارێد و وەناو
جهان وەرەڕویش وە زنەیی ئەبەدی بێ نسیو
بمینێ. ٣١ وەلێ قێر فرەێگ کە یەکمینن، بونە
ئاخر و ئاخریەگان بونە یەکم!»

پێشگویی عیسا لە باوەت مردن و زنیەو بین خوەیٚ

٣٢ ئەوانە وەناو ڕێ شار ئورشەلیم بین و
عیسا وە نوایان ڕێ کردیا. شاگردەگان سەریان
سڕ مەنوی، کەسیلێگیش کە وەشونیەو چیان

Building Bridges with the Word

زاورێان چوی. عیسا یەێ جارتر ئەو دوانزە
شاگردە کیشا لا و ئەو چشتە کە بایە وە سەری
بایێ، ئەڕاێان تاریفی کرد. ٣٣ فەرمایش کرد:
«بنوڕن، وەرەو ئورشەلیم چیمن. وە ئەورە کوڕ
ئنسان دەنە دەس سەران کاهنیل و ماموستایل
تەورات. ئەوانە وە مەرگ ماکومێ کەن و دەنێ
دەس مەردم بێگانە. ٣٤ ئەوانە تویلەکی وەپێ
کەن، تف کەنە ڕوی، قەمچی دەن و کوشنێ.
وەلێ وەشون سێ ڕوژ زنیەو بود.»

داوا کارێ یاقوب وە یوحەنا

٣٥ یاقوب و یوحەنا کوڕیل زبدی هاتنە
ئەڕا لاێ وەتن: «ماموستا، داوا وە لێد کیم
ئەو چشتە کە توایم، ئەڕامان وە جێ باری!»
٣٦ وەپێان وەت: «چە تواین ئەڕادان بکەم؟»
٣٧ وەتن: «بیل وەناو جەڵاڵ تو، یەکیگمان وە
لاێ ڕاس و ئەواکە وە لاێ چەپد دانیشیم.»
٣٨ عیسا وەپێان وەت: «ئیوە نیەزانین داواێ
چە کین. تویەنین لە جامێ کە مە نوشم،
بنوشین و خوسڵ تەعمیدی کە مە گرم،
بگرین؟» ٣٩ وەتن: «بەڵێ، تویەنیمن.» عیسا
وەت: «لە جامی کە مە نوشم، ئیوەیش نوشین
و تەعمیدی کە مە گرم، ئیوەیش گرین.
٤٠ وەلێ بزانن کە نیشتن وە لاێ ڕاس و چەپ
مە، وە دەس مە نیە تا وە کەسێگ بوەخشم. ئێ
شونە هن کەسیلێگە کە ئەڕاێان گورجەو بیە.»
٤١ وەختێ ئەو دە شاگرد تر ئیە شنەفتن، وە
یاقوب و یوحەنا تورە بین. ٤٢ عیسا چڕیەێان
و وەت: «ئیوە زانین ئەوانە کە حاکم قەومیل
تر وەحساو تیەن، وەپێان سەروەری کەن و
گەورایلیان وەپێان فەرمان دەن. ٤٣ وەلێ وەناو
ئیوە ئیجورە نود. هەر کەس بتواێ وەناودان
گەورا بود، بایە خزمەتکار ئیوە بود. ٤٤ هەر
کەیش بتواێ وەناودان یەکم بود، بایە خوڵام
گشت بود. ٤٥ هەر ئیجورە کوڕ ئنسانیش نات
تا خزمەتی بکەن، بەڵکەم هات تا خزمەت بکێ
و گیان خوەێ ئەڕا نجات ئایەمیل فرەێگ فەدا
بکێ.»

شەفاێ بارتیمائوس کور

٤٦ ئمجا هاتنە ئەڕا شار ئەریحا. وەختێ
عیسا وەگەرد شاگردەگانێ و جەماێەت فرەێگ
ئەریحا هیشتنەجێ، گێاێ کوریگ کە ناوێ
بارتیمائوس، کوڕ تیمائوس بی، وە لیوەێ ڕێ
نیشتوی. ٤٧ وەختێ شنەفت عیساێ ناسریە،
کردی هاوار: «ئێ عیسا، کوڕ داود پادشا،
بەزییدە من باێ!» ٤٨ قێر فرەێگ لە مەردم
خوڕینە ملێەو بیدەنگ بود، وەلێ ئەوە وە
دەنگ قایمتر هاوار کردیا: «ئێ کوڕ داود
پادشا، بەزییدە من باێ!» ٤٩ عیسا وساد و
وەت: «بچڕنێ، جا ئەو پیاێ کورە چڕینێ و
وەپێ وەتن: «دڵد قورس بو! هەڵس دێرێ
چڕیەد.» ٥٠ ئەویش زویزی بەتیەگەێ فرە دا،
لە جیەگەێ هەڵپەڕێ و هاتە ئەڕا لاێ عیسا.
٥١ عیسا لە لێ پرسی: «چە تواێ ئەڕاد بکەم؟»
جواو دا: «ماموستا، توام بیناوە بوم.» ٥٢ عیسا
وەپێ وەت: «بچو ئیماند شەفاد داس.» ئەو
پیایشە، زویزی بینایی خوەێ وە دەس هاورد و
وەناو ڕێ کەفتە شون عیسا چی.

هاتن شاهانەێ عیسا وە ئورشەلیم

١١ وەختێ ڕەسینە ئاوایل بەیتفاجی و
بەیتعەنیا کە نزیک شار ئورشەلیم
وە پاێ کویەێ زیتون بین، عیسا دو نەفەر
وە شاگردیل خوەێ کل کرد، ٢ وەپێان وەت:
«بچنە ئەڕا ئەو ئاواییە کە ها نوادان. هەر
ئیە کە چینە ناو، خەر و خەرکوڕێگ کە
بەسیاسەو پەیا کین کە تا ئێرنگە کەسێگ

سواریٚ نویە. وازیٚ بکەن و بارنیٚ. ٣ ئەگەر
کەسیٚ لە لێدان پرسی: ”ئەڕا ئیجورە کین؟“
بویشن: ”خوداوەند هەوەجیە پێان دێریٚ و
زوی کلیانەو کەی.“» ٤ ئەو دوانیشە چین،
وە دەیشت وەناو کویچەێگ خەرکوڕێگ پەیا
کردن کە وە دەم دەریٚ بەسریاوی. جا وازیٚ
کردن. ٥ وە ئەو وەختە، بڕێگ وە کەسیلیٚ کە
وە ئەورە وساوین، پرسین: «ئەڕا خەرکوڕیەگە
وازیٚ کین؟» ٦ ئەوانیش ئەوجورە کە عیسا
وەپێان وەتوی، جواو دان؛ جا هیشتن تا بچن.
٧ ئمجا خەرکوڕیەگە هاوردنە ئەڕا لایٚ عیسا،
بەتیەگانێان خستنە بانی، عیسایش سواریٚ
بی. ٨ قێر فرەێگ لە مەردمیش بەتیەگانێان
خستیانە سەر ڕێەگەیٚ و قێریٚ تریش پەل
داریلیٚ کە وەناو زەویزاریل بڕوین، خستیانە
سەر ڕیٚ. ٩ کەسیلیٚ کە وە نوایەو چیان و
ئەوانە کە وەشونیەو هاتیان، وە دەنگ بەرز
وەتیان:

«نجات بیە!»
«بمارکە ئەوە کە وە ناو خوداوەند تیٚ!»
١٠ «بمارکە هاتن پادشایی باوگ ئیمە داود
«نجات وەناو ئاسمان بەرز!»

١١ جا عیسا ڕەسیە ئورشەلیم و چیە ناو
مابەد. نوڕیە گشت چشتیٚ وە دەورەو وەریٚ،
وەلیٚ چوینکە دی دێر وەخت بی وەگەرد ئەو
دوانزە شاگردە چیە ئەڕا بەیتعەنیا.

نووڕ کردن دار هەنجیر

١٢ ئی ڕوژەگەیٚ، وەختیٚ وە بەیتعەنیا
هاتیانە دەیشت، عیسا ورسێی بی. ١٣ لە دویرەو
دار هەنجیرێگ دی کە گڵا داشت؛ جا چیە
نوا تا بوینی میوە دێریٚ یا نە. وەختیٚ نزیکەو
بی، بێجگە گڵا چشتیٚ وە قەیەو نی، چوینکە
هێمرایٚ وەرز هەنجیر نوی. ١٤ جا وە دارەگە
وەت: «دی کەسێگ هەرایٚهەر لە میوەیٚ تو
نیەخوەیٚ!» شاگردەگانیٚ ئیە شنەفتن.

عیسا وەناو مابەد

١٥ وەختیٚ ڕەسینە ئورشەلیم، عیسا چیە ئەڕا
ناو مابەد و شرو کردە دەر کردن کەسیلیٚ کە
وە ئەورە چشت فروتیان و سەندیان. عیسا مێز
سەرافیل و بەسات کەموتەر فروشیل ژێرەبان
کرد. ١٦ جا نەێشت کەسیٚ ئەڕا بار کردن
چشتێگ وەناو مابەد ڕەد بود. ١٧ ئمجا وەپێان
تالیم دا و وەت: «مەر وەناو کتاو ئەشعەیایٚ
پەێخەمەر نەنویسریاس کە،

«”وە ماڵ مە ئویشن ماڵ دوعا ئەڕا
گشت ملەتیل“
وەلیٚ ئیوە کردینەسەیٚ ’لانە و کوڵەگەیٚ
دزیل‘.

١٨ سەران کاهنیل و ماموستایل تەورات وەختیٚ
ئیە شنەفتن، وەشون ڕێگ ئەڕا کوشتنیٚ بین،
چوینکە زاوڕێانە لیٚ چیاد، وەبونەیٚ ئیە کە
مەردم گشتیٚ وە تالیمیلی سەریان سڕ مەنوی.
١٩ وەختیٚ بیە ئێوارە، عیسا و شاگردەگانیٚ لە
شارەگە دانە دەیشت.

وشک بین دار هەنجیر

٢٠ شەوەکی، وەناو ڕیٚ، دار هەنجیرگە
دین کە وە ریشەوە وشک بوی. ٢١ پتروس
هەڵکەفتەگە هاتە هویریٚ و وە عیسا وەت:
«ماموستا، بنوڕا دار هەنجیرگە نووڕی کردی،
وشک کردێە.» ٢٢ عیسا جواو دا: «وە خودا
ئیمان بیاشتوین. ٢٣ وە ڕاسی، وەپێدان ئویشم،
”ئەگەر کەسیٚ وە ئی کویە بویشی وە جا
هەڵکەنریە و بکەفە ناو دەریا،“ وەناو دڵ
خوەیٚ شک ناریٚ بەڵکەم ئیمان بیاشتو کە
هەر چی ئویشیٚ هەڵکەفیٚ، ئەوە ئەڕایٚ بود.

Building Bridges with the WORD

٢٤ جا وەپێدان ئویشم، هەر چی وەناو دوعا
داوا بکێن، ئیمان بیاشتون کە ئەوە وە دەس
هاوردینە و بودە هن ئیوە.
٢٥ «جا هەر وەختێ ئەڕا دوعا کردن وسین،
ئەگەر وە کەسێ چشتێ وە دڵ دێرین،
بوەخشنێ تا باوگ ئیوەیش کە ها ناو ئاسمان،
خەتایلدان بوەخشێ. ٢٦ وەلێ ئەگەر ئیوە
نەوەخشین، باوگ ئیوەیش کە ها ناو ئاسمان،
خەتایلدان نیەوەخشێ.»

پرسیار لە باوەت دەسڵات عیسا

٢٧ ئەوانە یەیێ جارتر هاتنە ئەڕا ئورشەلیم.
وەختێ عیسا وەناو مابەد ڕێ کردیا، سەران
کاهنیل و ماموستایل تەورات و شێخیل هاتنە
ئەڕا لایێ، ٢٨ پرسین: «وە چە دەسڵاتی ئی کاریلە
کەی؟ کی ئی دەسڵاتە داسە پێد ئی کاریلە
بکێ؟» ٢٩ عیسایش وە جواویان وەت: «منیش
پرسیارێ لە لێدان دێرم. جواو بیەنە پێم تا
منیش وە ئیوە بویشم وە چ دەسڵاتی ئی کاریلە
کەم. ٣٠ خوسڵ تەعمید یەحیا لە ئاسمانەو
بی یا لە ئنسان؟ جواو بیەن.» ٣١ ئەوانە وەناو
خوێان باس کردن، وەتن: «ئەگەر بویشیم،
”وە ئاسمانەو بی“، ئویشێ، ئێ ئەڕا چە وەپێ
ئیمان ناوردین؟“ ٣٢ وەلێ ئەگەر بویشیم، ”لە
ئنسان بی“ ...» - ئەوانە وە مەردم زاوڕێان
چیا، چوینکە گشت یەکی یەحیا وە پەێخەمەر
ڕاسەکانێگ زانستیان. ٣٣ جا وە عیسا جواو
دان: «نیەزانیم.» عیسا وەپێان وەت: «منیش
وەپێدان نیویشم وە چ دەسڵاتی ئی کاریلە
کەم.»

مەسلەت باخ و باخەوانیل

١٢ ئمجا عیسا وە مەسلەتەو وەگەرد
گەورایل قەوم جویلەکە شرو کردە
قسیە و وەت: «پیاێگ باخ ئەنگویرێگ خست
و دەوری دیوار کیشا و لەناوێ کەوەڵێگ کەنێ
تا ئاو ئەنگویرەگان بگرێ و برجێگیش ئەڕا
پاسەوانی سازی. ئمجا باخەگە دادەێ ئجارە
وە باخەوانیل، خویشێ چیە ئەڕا گەردیان.
٢ لە وەرز چنین ئەنگویرەگان، خوڵامێگ کل
کردە ئەڕا لایێ باخەوانەگان تا بەشەگەێ لە
میوەێ باخەگە لە لێان بسێنێ. ٣ وەلێ ئەوانە
خوڵامەگە گردن، توپانێ و وە دەس پەتی
کلیەو کردن. ٤ ئمجا وە دوارە خوڵامێگ تر
کل کردە ئەڕا لایان، وەلێ باخەوانەگان سەری
شکانن و وەپێ بی حرمەتی کردن. ٥ خوڵامێگ
تر کل کرد، وەلێ ئەوە کوشتن. هەر ئیجوریشە
وەگەرد قێر فرەێگتریش ئی کارە کردن؛ بڕێگ
توپانن و بڕێگیش کوشتن. ٦ سایو باخەگە تەنیا
یە نەفەرتر داشت تا کلی بکێ، ئەویش کورە
عەزیزەگەێ بی. جا ئاخر گشتێان کلی کرد، لە
لایێ خوێەو وەت: ”حرمەت کوڕەگەم گرن.“
٧ وەلێ باخەوانەگان وە یەکترەکی وەتن: ”ئیە
میراتی خوەرە؛ بان تا بکوشیمێ تا میراتەگەێ
برەسدە ئیمە.“ ٨ جا گردنەێ، کوشتنێ و لە
باخەگە خستنەێ دەیشت. ٩ ئێرنگە، سایو
باخەگە چە کەێ؟ تێ و باخەوانەگان نابود
کەێ، باخەگەیش سپارێدە کەسیلێ تر. ١٠ مەر
وەناو زەبور داود نەخوەنینە کە:
«”کوچگی کە بەناگان ڕەدێ کردن،

بیەسە گرنگترین کوچگ بنەوا؛
١١ خوداوەند ئیجورە کردێە و
لەوەر چەو ئیمە کار ئەڵاجویگە“؟»
١٢ گەورایل قەوم جویلەکە تواسن عیسا
بگرن، چوینکە زانستن ئی مەسلەتە لە باوەت
ئەوانە وەتیە، وەلێ زاورێانە مەردم چیاد؛ جا
هیشتنەێ جێ و چین.

پرسیار لە باوەت باج داین

١٣ ئمجا گەورایل قەوم برێگ لە فرقەێ
فەریسی و هەواخوازیل هیرودیس، کل کردنە
ئەڕا لاێ عیسا تا وەگەرد قسیەیل خوەێ
تویشی بارن. ١٤ ئەوانە هاتنە ئەڕا لاێ و وەتن:
«ماموستا، زانیم پیاێگ ڕاس و درسی و لە
کەسێگیش زاورد نیەچود، چوینکە وە شێوەێ
مەردم نیەنوڕێ، بەڵکەم ڕێ خودا وە درسی
یاێ دەێ. باج داین وە قیسەر ڕەواس یا نە؟
ئیمە باێە باج وەپێ بێیم یا نە؟ ١٥ وەلێ عیسا وە
دوڕوییان پێ برد و وەت: ئەڕا مە ئەزمون کین؟
دیناری بێەنە پێم تا بنوڕمە پێەو.» ١٦ دیناری
هاوردن. لە لێان پرسی: «نەخش و ناو بان ئی
سکە، هن کیە؟» جواو دان: «هن قیسەرە.»
١٧ عیسا وەپێان وەت: «جا هن قیسەر وە
قیسەر بێەن و هن خودایش وە خودا.» ئەوانە
لە قسیەیلی حیران مەنن.

پرسیار سەدوقییل لە باوەت زنیەو بین مردگیل

١٨ ئمجا سەدوقییل کە زنیەو بین مردگیل
حاشا کەن، هاتنە ئەڕا لاێ عیسا و لە
لێ پرسین، وەتن: ١٩ «ماموستا، موسای
پەێخەمەر ئەڕا ئیمە نویسا، ئەگەر براێ پیاێگ
بمرێ و ژنەگەیشێ منال نیاشتو، پیاگە باێە
برا ژنەگەێ بخوازێ تا ئەڕا براگەێ نەتەوەێگ
وە جێ بیلێ. ٢٠ هەفت گلە برا بین. براێ یەکم
ژنێگ خوازی و بێ منال مرد. ٢١ جا دویمیەگە
برا ژنەگەێ خوازی، وەلێ ئەویش بێ منال
مرد. براێ سێیەمیش ئیجورە بێ. ٢٢ هەر
ویجورە، هویچ کام وە هەفت براگە منالێ وە
جێ نەێشتن. دەس ئاخر، ئەو ژنیشە مرد.
٢٣ ئێرنگە، وە ڕوژی کە مردگیل زنیەو بون،
ئەوە بودە ژن کامێان، چوینکە هەر هەفت
براگە خوازوینێ؟»
٢٤ عیسا وەپیان وەت: «ئیە خوەێ مەر
نیشان نیەی ئیوە گومڕاین، وە ئی بونە کە
نە لە کتاو موقەدەس ئاگادارین و نە لە
هێز خودا؟ ٢٥ چوینکە وەختێ مردگیل زنیەو
بون، نە ژن خوازن و نە شوی کەن؛ بەڵکەم
جور فریشتەیل ئاسمانن. ٢٦ وەلێ لە باوەت
زنیەو بین مردگیل، مەر وەناو کتاو موسا
نەخوەنینە لە هەڵکەفت بنجگ دارەگە، چوی
خودا وەپێ وەت: ”منم خوداێ ئێبراهیم و
خوداێ ئەسحاق و خوداێ یاقوب“. ٢٧ خودا
نە خوداێ مردگیل، بەڵکەم خوداێ زنیلە. جا
ئیوە فرە هاینە ناو هەڵە!»

گەوراترین حوکم

٢٨ یەکێ لە ماموستایل تەورات، هاتە
نزیک و قسیەیلیان شنەفت. وەختێ دی
عیسا جواو خاسێگ دا پێان، وە لێ پرسی:
«کام وە حوکمەگان، گرنگترین گشتێانە؟»
٢٩ عیسا جواو دا: «گرنگترین حوکم ئیەسە:
”بشنەف ئێ ئێسرائیل، خوداوەند خوداێ
ئیمە، خوداوەندیگە کە یەکێگە. ٣٠ خوداوەند
خوداێ خوەد وە تەمام دڵ و وە تەمام گیان
و وە تەمام فکر و وە تەمام قەوەت خوەد
دوس بیاشتو.“ ٣١ دویمین حوکم ئیەسە:
هاوساگەد جور خوەد دوس بیاشتو.“ گەوراتر

وه ئی دو حوکمه نیه.» ٣٢ ئەو ماموستایۍ
تەوراته وەپۍ وەت: «خاس وەتی، ماموستا!
وه ڕاسی که خودا یەکێگه و بێجگه ئەوه
خودایێگ نیه، ٣٣ دوس داشتن خودا وه تەمام
دڵ و وه تەمام عەقڵ و وه تەمام قەوەت
خوەد و دوس داشتن هاوساگەد جور خوەد،
گرنگتر له گشت پیشکەشییل تەماسوز و
قوروانییلەسه.» ٣٤ وەختۍ عیسا دی عاقڵانه
جواو دا، وەپۍ وەت: «له پادشایی خودا دویر
نید.» وەشون ئەوه، دی هویچکەس جرئەت
نەکرد چشتێگ تر له لۍ بپرسۍ.

مەسیح کوڕ کیه؟

٣٥ وەختۍ عیسا وەناو مابەد تالیم دیا، پرسی:
«ئۍ چوی ماموستایل تەورات ئویشن مەسیح
کوڕ داود پادشاس؟ ٣٦ داود، خوەی وه وەحی
روحالقودوس، وەت:
”خوداوەند وه خوداوەند مه وەت:
«وه دەس ڕاس مه بنیش
تا وەختۍ دشمەنیلد بکەمه کورسی
ژێر پاد.“
٣٧ ئەگەر داود خوەی، وەپۍ ئویشۍ خوداوەند،
ئۍ ئەوه چوی تویەنۍ کوڕ داود بود؟» قێر
فرەێگ له مەردم وه خوەشیەو وه قسیەیلی
گوش دیان.

هەڕەشه له باوەت ڕابەریل دینی

٣٨ جا وەناو تالیمەگەی وەت: «له
ماموستایل تەورات دویرۍ بکەن، خوەشێان
تۍ وەگەرد بەتیەیل شوڕ ڕۍ بکەن و مەردم
وەناو کویچه و بازار سڵامیان بکەن، ٣٩ وەناو
کەنیسەیل خاسترین جا بیاشتون و وەناو
مێوانییل وەبان مەجلس بنیشن. ٤٠ لەلایێگەو
ماڵیل بێوه ژنیل چەپاو کەن، لەلایێگتریشەو
ئەڕا ئیه که خوێان نیشان بێەن، دوعایلیان
درێژەو کەن. سزای ئیانه چەنۍ سەختتر بود.»

خەڵات بێوه ژن دەستەنگ

٤١ عیسا نیشتویه ڕوی وه ڕوی سنویق
خەڵاتییل مابەد و نوڕیاده مەردمی که پویل
خستیانه ناو سنویقەگه. قێرۍ له دەوڵەمەنیل
پویلیل فرەێگ خستیانه تۍ. ٤٢ ئمجا بێوه
ژن دەستەنگێگ هات و دو گله سکەی
مسی بویچگ که بویا یەی قروش خسته ناو
سنویقەگه. ٤٣ ئمجا عیسا شاگردەگانۍ چڕۍ
وەپیان وەت: «وه ڕاسی، وه ئیوه ئویشم، ئی
بێوه ژن دەستەنگه فرەتر له گشت ئەوانه
که پویل خستنه ناو سنویق، خەڵاتی داس.
٤٤ چوینکه ئەوانه گشتێان وه سەر زیایەی
دارایی خوێان خستنه، وەلۍ ئی ژنه وه بۍ پویلی
خوەی، هەر چی داشت خست، یانۍ تەمام
رسقەگەی.»

نیشانەیل خراو بوین مابەد

١٣ وەختۍ عیسا له مابەد هاتیاده
دەیشت، یەکی له شاگردەگانۍ وەپۍ
وەت: «ماموستا، بنوڕ! چ کوچگیل و چ
بەنایل ئەڵاجویێگ!» ٢ وەلۍ عیسا وەپۍ وەت:
«گشت ئی بەنایل گەورا دوینی؟ ئیه بزان
کوچگی وه مل کوچگی تر نیەمینۍ، بەڵکەم
گشتۍ ڕمێده خوار.»
٣ وەختۍ عیسا وەبان کویەی زیتون وه
ڕوی وه ڕوی مابەدەگه نیشتوی، پتروس
و یاقوب و یوحەنا و ئاندریاس وه تەنیایی
له لۍ پرسین: ٤ «وه ئیمه بویش ئیانه کۍ
بود و نیشانەی نزیکەو بین زەمان هەڵکەفتن
گشت ئیانه چەس؟» ٥ عیسا وەپێان وەت:
«هوشدان بود تا کەسۍ گومڕادان نەکۍ. ٦ فره

KURDU Building Bridges with the WORD

له کەسیل وە ناو من تیەن، ئویشن، ”مە
هەر ئەوە مە“ فرە وە کەسیلیش گومڕا کەن.
٧ وەختێ لە باوەت جەنگیل شنەفین و خەوەر
جەنگیل وە گوشدان رەسێ، ڕخدان نەچود.
ئیجور هەڵکەفتیلێ بایە بکەفێ، وەلێ هێمرای
ئاخر زەمان نویە. ٨ ملەتێگ ئەڕا ملەتێگتر و
مەملەکەتیگ ئەڕا مەملەکەتی تر هەڵسێ. وە
جایل جورواجور زەویە لەرزەیل تێد و بودە
قاتوقڕی. وەلێ ئیانە تەنیا نیشانەیل شرو ژانیل
زاینە.

٩ «وەلێ ئیوە هوشدانە خوەدانەو بود،
چوینکە دەنەدانە دەس دادگایل و وەناو
کەنیسەیل دەنە لێدان و وەبونەێ مە بەنەدانە
لای فەرمانداریل و پادشایل تا وە نوایان
شایەتی بیەین. ١٠ یەکم جار بایە ئینجیل ئەڕا
گشت ملەتیل بانگەوازی بکرێ. ١١ جا هەر
وەخت گردنەدان و بردندانە دادگا، وەرجە
ئەوە نگران نەون چە بویشین، بەڵکەم هەر
چی وە ئەو وەختە وەپێدان بیەرێ ئەوە
بویشن، چوینکە ئەوە کە قسیە کێ ئیوە نین
بەڵکەم روح‌القودوسە. ١٢ برا، براگەێ و باوگ،
ڕوڵەگەێ دەێدە دەس مەرگ. منالیل ئەڕا داڵگ
و باوگیان هەڵسن و دەنێانە وەر کوشت.
١٣ گشتیەکێ وەبونەێ ناو من قینێانە لێدان
تێد؛ وەلێ هەر کەس تا وە ئاخر بەردەوام
بمینێ، نجات پەیا کەی.

١٤ «وەلێ وەختێ ئەو پێس کاولکەرە،
وەشونێ کە نەبایە وە پاوە بوینین - با خوینەر
بزانێ مەبەست چەس - ئمجا ئەوانە کە هانە
یەهودیە، دەر بچنە ئەڕا ناو کویەگان؛ ١٥ هەر
کەیش کە ها بان ماڵێگەو، ئەڕا هەڵگردن
چشتێ، نایدە خوار و نەچودە ناو ماڵ؛
١٦ هەر کەیش ها سەر زەویزار، ئەڕا بردن
دڵنگەگەێ نەچودە ئەڕا ماڵ. ١٧ وە ئەو ڕوژیلە
وای وە ژنیلێگ کە زگێان پڕە و داڵگیلێگ کە
شیر دەن! ١٨ دوعا بکەن تا ئی هەڵکەفتیلە وە
زمسان نەکەفێ. ١٩ چوینکە وە ئەو ڕوژیلە،
ئەوجورە بەردیگ پێش تێ کە لە شرو جهان
کە خودا وە دی هاورد تا ئێرنگە پێش ناتیە
و هویچ وەختیش پێش نیەتێد. ٢٠ ئەگەر
خوداوەند ئەو ڕوژیلە کوڵەو نەکردیا، هویچ
ئایەمی گیان ساق وە دەر نیەوەردیا. وەلێ
وەبونەێ هەڵوژاردەیلی کە خوەێ هەڵوژاردیە،
ئەو ڕوژیلە کوڵەو کردێە. ٢١ وە ئەو دەورانە،
ئەگەر کەسێ وە ئیوە بویشی: ”بنوڕن، مەسیح
ها ئێرا“، یا ”بنوڕن، ئەیو ها ئەورە!“ باوەڕ
نەکێن. ٢٢ چوینکە مەسیحیل دروەکانی
و پەیخەمەریل دروەکانی ئاشکرا بون و
نیشانەیل و موجزەیل تیەرن تا ئەگەر بکرێ،
هەڵوژاردەگان گومڕا بکەن. ٢٣ جا هوشدان
بود، چوینکە وە نواوە، گشت ئیانە وەپێدان
وەتم.

٢٤ «وەلێ وە ئەو ڕوژیلە، وەشون ئەو بەردە،
«”خوەر تیەریکەو بود و
مانگیش دی نویر خوەێ نێی.
٢٥ هەسارەیل لە ئاسمان کەفنە خوار و
هێزیل ئاسمان تیەنە لەرزە.“

٢٦ ئەو وەختە مەردم کوڕ ئنسان دوینن کە
وە هێز و جەڵاڵ گەورایگ وەناو هەوریلەو
تێی. ٢٧ ئەوە فریشتەیل کل کەی و ئەوانە کە
هەڵێانوژاردوی لە چوار پەر جهان، لە ئی سەر
زەوی تا ئەو سەر ئاسمان، وە دەور یەکەو
گردەو کەی.

٢٨ «ئێرنگە، لە دار هەنجیر ئی دەرسە یایێ
بگرن: وەختێ پەلەگانێ جویق دەن، گڵا دەر
تیەرێ، زانین تاوسان نزیکەو بیە. ٢٩ هەر
ئیجورە، هەر وەخت دوینین ئی چشتیلە
هەڵکەفێ، بزانین هاتن کوڕ ئنسان نزیکە،

بەڵکەم ها دەم دەر. ٣٠ وە ڕاسی، وەپێدان
ئویشم تا ئیانە گشتێ هەڵنەکەفێ، ئی نەتەوە لە
بین نیەچود. ٣١ ئاسمان و زەوی لە بین چود،
وەلێ قسیەیل مە هەرائێهەر لە بین نیەچود.

هویچکەس ئەو ڕوژ و وەختە نیەزانێ

٣٢ «وەلێ ئەو ڕوژ و ساتە هویچکەس نیەزانێ
بێجگە باوگ؛ تەنانەت فریشتەیل ئاسمان و
کوڕیش وە لێ ئاگادار نین. ٣٣ جا هوشدان
بود و وەخەوەر بون، چوینکە نیەزانین ئەو
وەختە کەی ڕەسێ. ٣٤ جور پیائێگە کە چیە
ئەڕا گەردیان و وەختێگیش چیاد، خوڵامەگانێ
هیشتویە ئەڕا سەرسامان داین ماڵەگەێ، وە
هەر کامێان کارێگ داوید و وە دەربانەگەیشێ
دەستور داوید وەخەوەر بمینێ. ٣٥ جا ئیوەیش
وەخەوەر بون، چوینکە نیەزانین خاون ماڵ کێ
تێی، شەو یا نیمە شەو، لە وەخت قویلەێ
کەڵەشیر یا شەوەکی. ٣٦ نەخوایێ ئەوە وە ناکاوە
بایێ و ئیوە وەناو خەو بوینی. ٣٧ ئەوە کە وە
ئیوە ئویشم، وە گشتیەکی ئویشم: وەخەوەر
بون!»

نەخشەێ کوشتن عیسا

١٤ دو ڕوژ مەنویە جەشن پسەخ و
فەتیرە. سەران کاهنیل و ماموستایل
تەورات وەشون ئیە بینە کە چوی وە فێڵێگ
عیسا بگرن و بکوشنێ، ٢ چوینکە وەتیان: «با
وە ڕوژەیل جەشن نود، نەخوایێ ئاژاوە بکەفێە
ناو مەردم.»
٣ وەختێ عیسا وەناو ئاوایی بەیتعەنیا وە
ماڵ شەمعون جوزامی وە سەر سفرە نیشتوی،
ژنێگ وەگەرد قاو مەرمەریگ وە ئەتر فرە گران
قیمەتی، لە سونبول خاڵس، هاتە ئەڕا لایێ
عیسا و قاوەگە شکان و ئەترەگە ڕشانە مل
سەری. ٤ وەلێ برێگ لە ئەوانە کە وە ئەورە
بین تورە بین، وە یەکترەکی وەتن: «ئەڕا بایە
ئی ئەترە ئیجورە وە کیس بچود؟ ٥ ئەوە فرەتر
لە سێسەد دینار بویا بفروشیدێ و پویلەگەێ
بێیدە کەمدەسیل.» ئەو ژنە فرە سەرزنشت
کردن. ٦ وەلێ عیسا وەپێان وەت: «کارێ وەپێ
نیاشتون. ئەڕا ڕەنجنینێ؟ ئەوە لە حەق مە
کار خاسێ کردێە. ٧ چوینکە ئیوە هەمویشە
کەمدەسیل وەگەرد خوەدانەو دێرین، هەر
وەختیش بتواین تویەنین مەیەتیان بیەین، وەلێ
مە ئەڕا هەمویشە نێرین. ٨ ئی ژنە هەر چی
وە دەسێ هات، کرد. ئەوە وەگەرد ئی کارە،
جەسەێ مە ئەڕا وەرجە وە قەور ناین، ئەتر
ماڵی کرد. ٩ وە ڕاسی، وە ئیوە ئویشم، وە گشت
جهان وە هەر کورە ئینجیل بانگەوازی بکرێ،
کار ئی ژنیشە وە یادێ ئویشنێ.»

خیانەت یەهودا

١٠ ئمجا یەهودای ئەسخەریوتی کە یەکی لە
ئەو دوانزە شاگردە بی، چیە ئەڕا لایێ سەران
کاهنیل تا عیسا بێیدە دەس ئەوانە. ١١ ئەوانە
وەختێ قسیەیل یەهودا شنەفتن، شادەو بین
و وەپێ وادەێ پویل دان. جا یەهودا وەشون
دەرفەتێگ بی تا عیسا بێیدە دەسێان.

نان ئێوارەێ ئاخر

١٢ وە یەکمین ڕوژ جەشن فەتیرە کە وەرک
پسەخ قوروانی کەن، شاگردەگان عیسا لە لێ
پرسین: «تواێ ئەڕا کورە بچیم، تا ئەڕاد نان
ئێوارەێ پسەخ گورجەو بکێم تا بخویێ؟»
١٣ ئەیو دو نەفەر لە شاگردەگانێ کل کرد
و وەپێان وەت: «بچنە ئەڕا شار؛ وە ئەورە
پیائێگ وەگەرد کویزەێگ ئاو تەقێدە پێدان.
وەشونیەو بچن. ١٤ وە هەر کورە چیە ناو،

وە ساێو ماڵەگە بویشن، ”ماموستا وەتیە،
مێوانخانەگەیٚ مە ها کورە تا نان ئێوارەیٚ
پسەخ وەگەرد شاگردەگانم بخوەم؟“ ١٥ ئەوە
وە پوش بان وتاخێگ گەورا و داخریایٚ و گورج
وەپێدان نیشان دەیٚ. ئەورە ئەڕا ئیمە گورجەو
بکەن.» ١٦ ئمجا شاگردەگان چینە ئەڕا شار
و گشت چشتێگ هەر ئەوجورە کە وەپێان
وەتوی دین و نان ئێوارەیٚ پسەخ گورجەو
کردن.
١٧ وەختیٚ بیە شەو عیسا وەگەرد دوانزە
شاگردەگەیٚ چیە ئەڕا ئەورە. ١٨ وەختیٚ
نیشتوینە سەر سفرە و نان خواردیان، عیسا
وەت: «وە ڕاسی، وە ئیوە ئویشم یەکێ لە ئیوە
کە وەگەردمەو نان خوەیٚ مە دەێدە دەس
دشمەنەو.» ١٩ ئەوانە خەمبار بین و گلە وە
گلەێان لە لیٚ پرسیان: «ئەوە منم؟» ٢٠ عیسا
وەپێان وەت: «یەکێ لە ئیٚ دوانزە شاگردەسە،
هەر ئەوە کە نانەگەیٚ وەگەردمەو ژەنیە ناو
جام. ٢١ کوڕ ئنسان هەر ئەوجورە کە لەباوەتیٚ
نویسریاس، چود، وەلیٚ وای وە حاڵ ئەو
کەسە کە کوڕ ئنسان دەێدە دەس دشمەنەو.
ئەڕایٚ خاستر ئیە بی هەراێهەر ناتیادە دنیا.»
٢٢ هێمرایٚ خەریک خواردن بین کە عیسا
نانەگە هەڵگرد و وەشون ئیە کە سپاس خودا
کرد، لەتی کرد و دادەیٚ شاگردەگانیٚ و وەت:
«بگرن، ئیە جەسەیٚ منە.» ٢٣ ئمجا جامەگە
هەڵگرد و وەشون شوکر کردن، دادەیٚ پێان و
گشت لە لیٚ خواردن. ٢٤ وەپێان وەت: «ئیەسە
خوین مە ئەڕا پەێمان تازە کە وەبونەیٚ فرە لە
کەسیل ڕشیێ. ٢٥ وە ڕاسی، وەپێدان ئویشم دی
وە بەر مەیو نیەخوەم تا ڕوژی کە وە پادشایی
خودا، وە تازەیٚ بخوەم.»
٢٦ ئمجا وەشون ئیە کە بەیت خوەنین،
کەفتنە ڕیٚ وەرەو کویەیٚ زیتون.

پێشگویی حاشا کردن پتروس

٢٧ عیسا وەپێان وەت: «گشتدان پشت کینە
پێم، چوینکە وەناو کتاو موقەدەس نویسریاس،
”دەمە شوانەگە و
پەسیل دا تویچیەن.“
٢٨ وەلیٚ وەشون ئیە کە زنیەو بوم، وەرجە
ئیوە چمە ئەڕا جەلیل.» ٢٩ پتروس وەپیٚ وەت:
«تەنانەت ئەگەر گشتیەکێ پشت بکەنە پێد،
مە هەراێهەر پشت نیەکەمە پێد.» ٣٠ عیسا
وەپیٚ وەت: «وە ڕاسی، وە تو ئویشم، هەر
ئیمشەو، وەرجە ئیە کە کەڵەشیر دو جار
بقویلیٚ، سیٚ جار مە حاشا کەی!» ٣١ وەلیٚ
پتروس فرە پامل بی و وەت: «ئەگەر تەنانەت
وەگەردیشەو بمرم، حاشاد نیەکەم.» ئەو باقی
شاگردەگانیش هەر ئیجورە وەتیان.

باخ جتسیمانی

٣٢ ئمجا چینە ئەڕا شونیٚ کە جتسیمانی ناویٚ
بی، وە ئەورە عیسا وە شاگردەگانیٚ وەت: وە
ئێرا بنیشن، تا مە دوعا بکەم.» ٣٣ ئمجا عیسا،
پتروس و یاقوب و یوحەنا وەگەرد خوەیٚ
برد، جا فرە پەشێو و بێقرار بی، وەپێان وەت:
٣٤ «لە ویشت خەم و خوسە، نزیکە بمرم. وە
ئێرا بمینن و وەخەوەر بون.» ٣٥ ئمجا قێریٚ
دویرەو کەفت، خوەیٚ خستە مل زەوی دوعا
کرد کە ئەگەر بود ئەو وەختە وە سەری ڕەد
بکریٚ. ٣٦ ئەوە ئیجورە وەت: «ئەبا، باوگە،
گشت چشتیٚ ئەڕا تو بود. ئیٚ جامە لە لێم
دویرەو کە، وەلیٚ نە وە خاست مە بەڵکەم
وە خاست خوەد.» ٣٧ وەختیٚ هاتەو، دی
ئەوانە هانە ناو خەو. جا وە پتروس وەت:
«شەمعون، خەفتیدە؟ نەتویەنستی ساتێگ
وەخەوەر بمینیٚ؟ ٣٨ وەخەوەر بون و دوعا

بکەن تا وەناو ئەزمون نەکەفین. روح وە
ئەزرەتە وەلیٚ جەسە بی هازە.» ٣٩ عیسا یەیٚ
جارتر چی و هەر ئەو دوعا کرد. ٤٠ وەختیٚ
هاتەو، دی ئەوانە هێمرایٚ هانە ناو خەو،
چوینکە چەویلیان فرە سەنگینەو بوی. ئەوانە
نەزانستیان چە وەپیٚ بویشن. ٤١ ئمجا عیسا
ئەڕا سێیەم جار هاتە ئەڕا لایٚ شاگردەگان و
وەپێان وەت: «هێمرایٚ خەفتین و شەکەتی دەر
کین؟ بەسە دی! ئێرنگە ئەو وەختە ڕەسیە.
ئێرنگە کوڕ ئنسان درێیدە دەس گوناکاریل.
٤٢ هەڵسن، بچیمن. بنوڕن ئەوەسە ئەوە کە
دەێدەمە دەسەو لە ڕیٚ ڕەسیٚ.»

تویش هاتن عیسا

٤٣ عیسا هێمرایٚ داشت قسیە کردیا کە
لەناکاوا یەهودا، یەکی لە ئەو دوانزە شاگردە،
وەگەرد قێریٚ کە شمشێر و کوتەک لە دەسێان
بی، لە لایٚ سەران کاهنیل و ماموستایل تەورات
و شێخیل هاتن. ٤٤ یەهودا کە عیسا دادە
گیر، نیشانەێگ وە هاوڕێیلی داوید و وەتوی:
«ئەو کەسە کە ماچیٚ کەم، هەر ئەوەسە؛ ئەوە
بگرنەیٚ و هوشدانە پێەو بود و بوەنیٚ.» ٤٥ جا
وەختیٚ وە ئەو شونە ڕەسیٚ، زویزی نزیک عیسا
بی و وەت: «ماموستا!» جا ماچیٚ کرد. ٤٦ ئمجا
ئەوانە ڕشیانە مل سەر عیسا و دەسگیری
کردن. ٤٧ وەلیٚ یەکی لە ئەوانە کە وە ئەورە
وساوی شمشێر کیشا و دا خوڵام کاهن گەورا
و گوشیٚ بریٚ. ٤٨ عیسا وەپێان وەت: «مەر
مە ڕێگرم وەگەرد کوتەک و شمشێر هاتینە
بگرینەم؟ ٤٩ هەر ڕوژ وە لایٚ ئیوە وەناو مابەد
تالیم دیام و نەگەردینەم. وەلیٚ نویسریای کتاو
موقەدەس بایە بایێدە دی.» ٥٠ ئمجا گشت
شاگردەگان هیشتنەیٚ جیٚ و دەر چین.

٥١ جوانێگ کە تەنیا پارچەێگ کەتان
پێچانویە دەور خوەیٚ، وەشون عیسا کەفتە
ڕیٚ. ئەویش گردنەیٚ، ٥٢ وەلیٚ ئەوە، پارچە
کەتانەگە خستەی و وە ڕویتی دەرچی.

بازخواز وە نوای شورایٚ جویلەکە

٥٣ عیسا بردنە ئەڕا لایٚ کاهن گەورا. وە
ئەورە گشت سەران کاهنیل و شێخیل و
ماموستایل تەورات گردەو بوین. ٥٤ پتروسیش
لە دویرەو وەشون عیسا چیا تا ڕەسیە ناو
حسار ماڵ کاهن گەورا. جا وە ئەورە، وەگەرد
نگابانەگان دانیشت تا لە لایٚ ئاگرەگە خوەیٚ
گەرمەو بکیٚ. ٥٥ سەران کاهنیل و گشت ئاڵ
شورایٚ جویلەکە وەشون پەیا کردن شایەتێگ
وە زد عیسا بین تا بکوشنیٚ، وەلیٚ هویچ پەیا
نەکردن. ٥٦ چوینکە فرە لە کەسیل شایەتیل
درو وە زد عیسا دان، وەلیٚ شایەتیلێان جور
یەک نوی. ٥٧ ئمجا چەن نەفەر هاتنە نوا و
وە زد عیسا شایەتی درو دان، وەتن: ٥٨ «ئیمە
خوەمان شنەفتیمنە کە وەتیا، ”ئی مابەدە کە
وە دەس بەشەر درس کریاس خراوی کەم و
وەناو سیٚ ڕوژ، مابەدێگ تر درس کەم کە
وە دەس بەشەر درس نەکریاوی.“» ٥٩ وەلیٚ
شایەتیلێان جور یەک نوی. ٦٠ ئمجا کاهن
گەورا وە ناوڕاس جەمایەت وساد و وە نوای
گشت لە عیسا پرسی: «هویچ جواوی نێری
بێی؟ ئیە چ شایەتیێگە وە زد تو دەن؟»
٦١ وەلیٚ عیسا هەر بێدەنگ مەن و جواوی
نیاد. یەیٚ جارتر کاهن گەورا لە لیٚ پرسی:
«تو مەسیحی، کوڕ خودایٚ بمارک؟» ٦٢ عیسا
وەپیٚ وەت: «من ئەوەم، کوڕ ئنسانیش دوینین
کە وە دەس ڕاس خودایٚ تویەنا نیشتیە
و وەگەرد هەوریل ئاسمانەو تیٚ.» ٦٣ ئمجا

EZKORPU Building Bridges with the WORD

کاهن گەورا یەخەێ خوەێ دڕان و وەت:
«دی چ هەوەجی وە شایەتیدەرە؟ ٦٤ کفرەگەێ
شنەفتین. حوکمدان چەس؟» ئەوانە گشتێان
حوکم دان کە ئیە شایسەێ مردنە. ٦٥ ئمجا
بڕێگ شرو کردنە تف کردن وە عیسا؛ ئەوانە
بان چەویلی بەسان و دیانە لێ و وەتیان:
«نەبوەت بکە!» نگابانیلیش گردنەێ و دانە لێ.

حاشا کردن پتروس

٦٦ وەختێ پتروس هێمراێ وە خوار، وەناو
حسار بی، یەکێ لە کەنیزیل کاهن گەورا هاتە
ئەڕا ئەورە ٦٧ دیەێ لە لاێ ئاگرەگە خوەێ
گەرمەو کردیا. ئەو ژنە خاس نوڕیە پێ و وەت:
«تنیش وەگەرد عیساێ ناسری بید.» ٦٨ وەلێ
پتروس دا ژێرێ و وەت: «نە زانم و نە حالی بوم
چە ئویشیێ!» ئیە وەت و چیە وەرەو دەروازەێ
ماڵەگە. جا هەر ئەو وەختە کەڵەشێر قویلان.
٦٩ یەێ جارتر، کەنیزەگە چەوێ کەفتە لێ و
وە ئەوانە کە وە ئەورە وساوین، وەت: «ئێ پیا
یەکێ لە ئەوانەسە.» ٧٠ وەلێ پتروس وە دوارە دا
ژێرێ. قێرێ تر، کەسیلێ کە وە ئەورە وساوین،
یەێ جارتر وە پتروس وەتن: «بێ گومان تنیش
یەکێ لە ئەوانەێ، چوینکە جەلیلید.» ٧١ وەلێ
پتروس شرو کردە لانەت کردن وە خوەێ و
قەسەم خوارد، وەت: «ئێ پیا کە ئویشین،
نیەناسمێ!» ٧٢ هەر ئەو ئانە، کەڵەشێر ئەڕا
دویم جار قویلان. ئمجا پتروس قسیەیل عیسا
هاوردە هویر کە وەپێ وەتوی: «وەرجە ئەوەکە
کەڵەشێر دو جار بقویلێ، سێ جار مە حاشا
کەی». جا دڵێ ئاگر گرد و دەس نا گیرە.

بازخواز وە نوای پیلاتوس

١٥ دەم شەوەکێ زوی بێ ماتەڵی، سەران
کاهنیل وەگەرد شێخیل و ماموستایل
تەورات و گشت شوراێ جویلەکە نیشتنە
مەشویرەت کردن، عیسا وە دەس بەسریای
بردنێ و دانەێ دەس پیلاتوس فەرماندار
رومی. ٢ پیلاتوس لە عیسا پرسی: «تو پادشاێ
جویلەکەیلی؟» عیسا جواو دا: «تو خوەد
ئیجورە وەتی!» ٣ سەران کاهنیل بخت فرەێگ
کردنە پێ. ٤ جا پیلاتوس وە دوارە لە لێ پرسی:
«هویچ جواوی نێری بێی؟ بنوڕ چەنێ بخت
کەنە پێدەو!» ٥ وەلێ وە دوارە عیسا هویچ
جواوێ نیا، جورێ کە پیلاتوس سەری سڕ
مەن.
٦ پیلاتوس وە پێ نەریتیگ هەر ساڵ
لە وەخت جەشن پسەخ، ئەو زندانیە کە
مەردم تواسیان ئەڕاێان ڕزگار کردیاد. ٧ وەناو
یاخیلێگ کە وە جرم خوینکردن وەناو شوڕش
کەفتوینە زندان پیاێگ بی باراباس ناو. ٨ مەردم
هاتنە ئەڕا لاێ پیلاتوس و لە لێ تواسن نەریت
خوەێ ئەڕاێان وە جێ بارێ. ٩ پیلاتوس وە
جواویان وەتە پێان: «تواین پادشاێ جویلەکە
ئەڕادان ڕزگار بکەم؟» ١٠ ئیە وە ئەو بونە وەت
کە زانستوی سەران کاهنیل وە سەر حەسویی
عیسا دانەسە دەسێ. ١١ وەلێ سەران کاهنیل
گاڵ مەردمەگە دان تا وە پیلاتوس بتوان وە
جاێ عیسا، باراباس ئەڕاێان ڕزگار بکێ. ١٢ ئمجا
پیلاتوس یەێ جارتر لە لێان پرسی: «ئێ وەگەرد
ئێ پیا کە ئویشین پادشاێ جویلەکەس، چە

بکەم؟» ۱۳ ئەوانە هاوار کردن: «بکوتێ بان
سەلیب!» ۱۴ پیلاتوس لە لێان پرسی: «ئەڕا
چە؟ چ کار گەنێگ کردێە؟» وەلێ ئەوانە
وە دەنگ بەرزتر هاوار کردن: «بکوتێ بان
سەلیب!» ۱۵ جا پیلاتوس کە تواسیا مەردم
رازی بون، باراباس ئەڕاێان ڕزگار کرد و دا عیسا
قەمچی دان و سپاردەێ تا بکوتنێ بان سەلیب.

تویلەکی کردن وە عیسا

۱۶ ئمجا سەربازیل، عیسا بردنە ئەڕا ناو
حسار کاخ، یانێ کاخ فەرمانداری، گشت
سەربازیلیش وە دەور یەکەو گردەو کردن.
۱۷ ئمجا بەتیەێگ ئەرخەوانی کردنە وەرێ و
تاجێگ لە دڕگ چنین، نانە سەری. ۱۸ ئمجا
وەنوای عیسا چەمیانەو وەپێ وەتیان: «سڵام
ئێ پادشاێ جویلەکەیل!» ۱۹ وە چو دیانە ناو
سەری و تف کردیانە ڕوی، وە نوای زرانی دیانە
زەوی و سجدەی کردیان. ۲۰ وەشون ئیە کە
تویلەکی وەپێ کردن، بەتیە ئەرخەوانیەگە لە
وەرێ دەر هاوردن و دڵنگەگان خوەێ کردنە
وەرێ. ئمجا بردنێ دەیشت تا بکیشنێ سەلیب.

وە سەلیب کیشاین عیسا

۲۱ ئەوانە ڕێویارێگ شەمعون ناو لە مەردم
قیرەوان کە باوگ ئەسکەنەر و روفوس بی
و لە دەیشت شار هاتیاد، ناچاری کردن تا
سەلیب عیسا هەڵبگرێ. ۲۲ جا عیسا بردنە
ئەڕا شونێ کە ناوێ جولجوتا بی، کە وە مانای
کاسەێ سەرە. ۲۳ شراو هامیتە وە مورِ دانە پێ،
وەلێ قەبوڵ نەکرد. ۲۴ ئمجا کیشانێ سەلیب
و دڵنگەگانێ وەناو خوێان بەشەو کردن، ئەڕا
مالوم کردن بەش هەر کامێان تیرپشک خستن.
۲۵ سات نو شەوەکی بی کە عیسا کوتانە بان
سەلیب. ۲۶ وەناو تەخسیر نامەگەێ نویسریا:
«پادشاێ جویلەکە.» ۲۷ دو گلە ڕێگریش
وەگەردیەو کیشانە سەلیب، یەکیگێان لە
لاێ ڕاسی و ئەواکەیش لە لاێ چەپی.
۲۸ هەر ئیجورە ئەوە کە وەناو کتاو موقەدەس
نویسریاس وە دی هات، کە ئویشێ: «ئەوە
وە خەتاکاریل وە حساو هات.» ۲۹ ڕێویاریل
سەر لەقانیان، قسیەێ گەن وەپێ کردیان و
وەتیان: «تو کە تواسیاێ مابەد خودا برمنێ
و وەناو سێ ڕوژ وە دوارە بسازیدێ، ۳۰ خوەد
نجات بیە لە سەلیب بەوە خوار!» ۳۱ سەران
کاهنیل و ماموستایل تەوراتیش وەناو خوێان
تویلەکی وەپێ کردیان و وەتیان: «کەسیلێ تر
نجات دا وەلێ نیەتویەنی خوەێ نجات بێ!
۳۲ بیل تا مەسیح، پادشاێ ئیسرائیل، ئێرنگە وە
سەلیب داوەزی تا بوینیم و ئیمان باریم.» ئەو
دو نەفەریشە کە وەگەردیەو وەبان سەلیب بین
قسیەێ گەن وەپێ کردیان.

مردن عیسا

۳۳ لە سات دوانزەێ نیمەڕو تا سات سێ
دوای نیمەڕو، تیەریکی، گشت ئەو وڵاتە گردە
وەر. ۳۴ لە سات سێ دوای نیمەڕو عیسا
وە دەنگ بەرز هاوار کرد: «ئیلویی، ئیلویی،
لەما سەبەقتەنی؟» یانێ «ئێ خوداێ من، ئێ
خوداێ من، ئەڕا مە هیشتیدە جێ؟» ۳۵ جا
برێگ کە وە ئەورە وساوین وەختێ ئیە شنەفتن،
وەتن: «ئەوەسە، ئەلیاس پەێخەمەر چرێ.»
۳۶ جا یەکی دەویە نواو ئەبرێگ خەڵپانە ناو
شراو ترشیای و نادێ سەر چوێگ و بردێ
نوای دەم عیسا تا بخوێ، وەت: «بیلنی حاڵ
خوێەو تا بوینیم ئەلیاس تێ وە سەلیب بارێدەێ
خوار؟» ۳۷ جا عیسا وە دەنگ بەرز هاوار کرد
و هەناس ئاخرێ هەڵکیشا. ۳۸ ئمجا پەردەێ
مابەد لە بان تا خوار بیە دو کوتەو. ۳۹ وەختێ

فەرماندەیٚ سەربازەگان کە وە ڕوی وە ڕوی
عیسا وساوی، دیەیٚ چوی گیان سپارد، وەت:
«وە ڕاسی ئی پیا کوڕ خودا بی.»
٤٠ قێریٚ لە ژنیلیش لە دویرەو نوڕیان.
وەناوێان مریەم مەجدەلیە، مریەم داڵگ یاقوب
بویچگ و یوشا و سالومە بین. ٤١ ئی ژنیلە
وەختیٚ عیسا وە جەلیل بی، کەفتوینە شونیٚ و
خزمەتی کردوین. قێر فرەێگ لە ژنیل تریش کە
وەگەردیٚ لە ئورشەلیم هاتوین، وە ئەورە بین.

خاکسپاری جنازەیٚ عیسا

٤٢ ئەو ڕوژە، ڕوژ ’گورجەو کردن‘، یانیٚ ڕوژ
وەرجە شەبات کە هەر ئەو شەمەیٚ موقەدەس
جویلەکەیلەسە، بی. جا ئێوارە، ٤٣ یوسف
ناویٚ لە مەردم رامە، کە بەش حرمەتدارێگ
لە شورایٚ جویلەکە بی و چەوەڕیٚ هاتن
پادشایی خودا کردیا، جرئەت کرد و چیە
ئەڕا لایٚ پیلاتوس داوایٚ جنازەیٚ عیسا لە
لیٚ کرد. ٤٤ پیلاتوس باوەڕ نەکردیا عیسا وە
ئی زویە مردگە، فەرماندەیٚ سەربازیل چڕیٚ
تا بزانیٚ عیسا گیان سپاردیە یا نە. ٤٥ وەختیٚ
پیلاتوس لە فەرماندەیٚ سەربازیل زانست
کە هەر ئیجورەسە، جنازەیٚ عیسا سپاردە
یوسف. ٤٦ یوسفیش پارچەیٚ لە کەتان سەند
و جنازەگەیٚ لە سەلیب هاوردە خوار، پێچانیٚ
ناو کەتان و نادیٚ ناو مەقبەرەیگ کە وەناو
تاش کەمەر تاشیاوی. ئمجا کوچگی پل دا دەم
دەر مەقبەرەگە. ٤٧ مریەم مەجدەلیە و مریەم،
داڵگ یوشا، دینەیٚ کە عیسا نریادە کورە.

زنیەو بین عیسا

١٦ وەختیٚ ڕوژ شەبات کە هەر ئەو
شەمەیٚ موقەدەس جویلەکەیلە
تەمام بی، مریەم مەجدەلیە و سالومە و
مریەم، داڵگ یاقوب، چشتیل خوەش بویگ
سەنن تا بچن بماڵنی جنازەیٚ عیسا. ٢ جا وە
یەکمین ڕوژ هەفتە، شەوەکی شەفەق، وەخت
هەڵاتن خوەر، کەفتنە ڕیٚ وەرەو مەقبەرە.
٣ ئەوانە وە یەکترەکی وەتیان: «کی کوچگەگە
ئەڕا ئیمە وە نوای مەقبەرەگە پلیٚ دەێدە لا؟»
٤ وەلیٚ وەختیٚ نوڕین، دین ئەو کوچگە کە فرە
گەورا بی، وە نوای مەقبەرەگە پل دریاسە لا.
٥ وەختیٚ چینە ناو مەقبەرەگە، جوانێگ دین
کە وە لایٚ ڕاس نیشتوی، بەتیەیٚ چەرمێگ لە
وەریٚ بی. جا ئەوانە زاوڕیان چی. ٦ جوانەگە
وەپێان وەت: «زاوردان نەچود. ئیوە مینیٚ
عیسایٚ ناسری کین کە کیشانیٚ سەلیب.
ئەوە زنیەو بیە؛ وە ئێرا نیە. بنوڕنە ئەو شونە
کە جنازەگەیٚ ناوین. ٧ ئێرنگە، بچن وە
شاگردەگانیٚ و وە پتروس بویشن ئەوە وەرجە
ئیوە چودە ئەڕا جەلیل؛ وە ئەورە دوینیٚ،
هەر ئەوجورە کە وەرجەوە وەتویە پێدان.»
٨ جا ژنەگان هاتنە دەیشت و لە مەقبەرەگە
دەر چین، چوینکە لەرز کەفتویە کوڵێان و
سەریان سڕ مەنوی. ئەوانە وە هویچکەس
چشتیٚ نەوەتن، چوینکە زاوڕیان چیاد.
٩ وەختیٚ عیسا وە دەم شەوەکی یەکمین ڕوژ
هەفتە زنیەو بی، یەکم جار وە مریەم مەجدەلیە
کە هەفت دێو لە لیٚ کردویە دەیشت، ئاشکرا
بی. ١٠ مریەمیش چی و وە هاوڕێیل عیسا کە
وەناو ئازیەت و گیرە بین، خەوەر دا. ١١ وەلیٚ
وەختیٚ ئەوانە شنەفتن کە عیسا زنیەو بیە و
مریەم دیەسیٚ، باوەڕ نەکردن.
١٢ وەشون ئەوە، عیسا وە شێوەێگ تر وە
دو نەفەر لە ئیانە کە چیانە ئەڕا ناو ئاوایێگ،
ئاشکرا بی. ١٣ ئەو دو نەفەرە هاتنەوە و باقیان
وە ئی ئەمرە ئاگادار کردن، وەلیٚ قسیەیٚ ئیانیشە
باوەڕ نەکردن.

١٤ ئمجا عیسا وە ئەو یانزە نەفەرە، وەختێ
داشتن نان خواردیان، ئاشکرا بی و ئەوانە
وەبونەێ بی ئیمانی و دڵرەقێان سەرزنشتێان
کرد، چوینکە قسیەێ کەسیلێ کە وەشون
مردن و زنیەو بینی دوینەی، باوەڕ نەکردن.
١٥ جا وەپێان وەت: «وە سەرئانسەر دنیا
بچن و ئینجیل ئەڕا گشت دنیا بانگەوازی
بکەن. ١٦ هەر کەس ئیمان هاورد و خوسڵ
تەعمید گرد، نجات پەیا کێ. وەلێ هەر کەس
ئیمان نارێ، ماکوم بود. ١٧ ئەوانە کە ئیمان
تیەرن، ئی نیشانەیلە ها گەردیان: وە ناو من
دێویل کەنە دەیشت و وە زوانیل تازە قسیە
کەن، ١٨ وەگەرد دەسیلێان مار گرن، ئەگەر
ژار کوشەندەیش بخوەن، زەرەرێگ وەپێان
نیەرەسێ، دەس نەنە مل نەخوەشیل و ئەوانە
شەفا پەیا کەن.»

١٩ خوداوەند عیسا وەشون ئیە کە ئی
قسیەیلە وەپێان وەت، بڕیادە ئاسمان بەرز و
نیشتە دەس ڕاس خودا. ٢٠ جا ئیانیشە چینە
دەیشت و وە گشت جاێ بانگەوازی کردیان،
خوداوەندیش لە ڕێ ئەوانە کار کردیا و کەڵام
خوەێ وەگەرد نیشانەیلێ کە وەگەرد ئیانەوە
بی، مور کردیاد.